

Handledning för ackord

Förord

Denna handledning är ersätter handledningen för företrädaransvar och ackord, RSV 443, utgåva 2, oktober 2000, till den del den behandlar ackordshandläggningen. Skälet till omarbetningen är främst den reformering som skett av förmånsrättsreglerna, vilken bl.a. medfört att statens förmånsrätt i konkurs för skatter och avgifter avskaffats den 1 januari 2004. Ett av reformens övergripande syften var att öka möjligheterna till rekonstruktion av livskraftiga företag, bl.a. genom ett regelverk med neutralitet mellan rekonstruktion utom och inom konkurs. Regeringen utgår från att staten har större anledning att medverka till företagsrekonstruktioner genom en mindre restriktiv hållning i ackordsfrågor.

Ett viktigt syfte med handledningen är att åstadkomma enhetlighet vid handläggning av ackordsärenden.

Regeringen har den 30 mars 2006 i lagrådsremiss ”En kronofogdemyndighet i tiden” uppgett att man räknar med att kunna lägga fram förslag om att de offensiva borgenärsuppgifterna ska handläggas av Skatteverket fr.o.m. den 1 juli 2007. Om ett sådant förslag genomförs kommer kronofogdemyndigheternas ackordshandläggning att upphöra. I avvaktan på ett beslut handläggs ackordsärenden fortfarande av både Skatteverket och kronofogdemyndigheterna. Handläggningen sker i nära samverkan mellan myndigheterna och ett avsnitt om denna samverkan finns därför med.

Handledningen innehåller en redovisning av såväl materiella regler och praxis som Skatteverkets styrsignaler inom området. Handledningen är i första hand avsedd för borgenärsarbetet vid Skatteverket och kronofogdemyndigheterna samt för utbildning. Den bör till stora delar även kunna användas av allmänna domstolar, advokater m.fl. Handledningen kommer tills vidare endast att finnas tillgänglig i elektronisk form.

Den rättsliga redovisningen i handledningen tar hänsyn till lagändringar och praxis t.o.m. april 2006.

Solna i maj 2006

Mats Sjöstrand

Innehållsförteckning

Handledning för ackord	1
Förord	2
Innehållsförteckning	3
Förkortningslista	7
1 Inledning	9
2 Allmänt om ackord	11
3 Bakgrund	12
4 Materiella bestämmelser	14
4.1 Lag (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m. (Skatteackordslagen)	14
4.2 Förordning (1998:413) om ackord rörande statliga fordringar m.m.	15
4.3 Utdrag ur lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion	15
4.4 EU:s insolvensreglering	24
5 Förutsättningar för ackord	25
5.1 Allmänt	25
5.2 Ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna	26
5.2.1 Utfall av exekutiva åtgärder m.m.	26
5.2.2 Företrädaransvar m.m.	27
5.3 Olämpligt från allmän synpunkt	28
5.3.1 Allmänt	28
5.3.2 Näringsförbud	28

4 Innehållsförteckning, Avsnitt 0

5.3.3	Ekonomisk brottslighet/misstanke om ekonomisk brottslighet.....	29
5.3.4	Oredovisade/felaktigt redovisade skatter och avgifter, pågående skatteprocesser m.m.	29
5.3.5	Överfört tillgångar till närstående m.m.	29
5.3.6	Tidigare misskötta avbetalningsplaner	29
5.3.7	Tidigare konkurser.....	29
5.3.8	Konkurrens	30
5.3.9	Tillståndspliktig verksamhet.....	30
5.3.10	Bedriven verksamhet med långvarig likvidationsplikt.....	30
5.3.11	Underlåten betalningsinställelse/risk för otillbörligt gynnande av borgenär.....	31
5.3.12	Indikationer på återvinningsbara transaktioner.....	31
5.3.13	Skattebetalningar har lågprioriterats till följd av spekulation.....	31
5.3.14	Företrädarens lön m.m. överstiger vad som anses marknadsmässigt	31
5.3.15	Skulder till närstående	32
5.4	Krav på långsiktig överlevnadsförmåga.....	32
5.5	Godkännande av övriga borgenärer	33
5.6	Finansiering.....	34
5.7	Pensionsförsäkring	35
5.8	Övriga förutsättningar för ackord.....	36
5.8.1	Bokföring m.m.	36
5.8.2	Betalningsinställelse	37
5.8.3	Skatter och avgifter.....	38
6	Särskilt om vissa rättssubjekt.....	40
6.1	Juridiska personer	40
6.1.1	Allmänt.....	40
6.1.2	Ideella föreningar.....	40
6.1.3	Dödsbon.....	41
6.2	Fysiska personer	42
6.2.1	Allmänt.....	42
6.2.2	Skuldsanering (enligt gällande regler).....	43
6.2.3	Nya skuldsaneringsbestämmelser	48
7	Offentligt ackord.....	50
7.1	Allmänt	50
7.2	Offentligt ackord under företagsrekonstruktion	50
7.2.1	Allmänt.....	50
7.2.2	Samverkan mellan Skatteverket och KFM.....	51

Innehållsförteckning, Avsnitt 0 5

7.2.3	Skuldavstämning	51
7.2.4	Rekonstruktörens roll	52
7.2.5	Borgenärssammanträde	52
7.2.6	Ackordsförhandling	52
7.2.7	Ansökan om konkurs	53
7.2.8	Förlängning.....	54
7.2.9	Hinder för fastställelse av offentligt ackord	54
7.3	Offentligt ackord under konkurs	55
8	Handläggningen	56
8.1	Villkor vid underhandsackord	56
8.2	Utformningen av beslut om underhandsackord m.m.	58
8.3	Beslut vid offentligt ackord.....	58
8.4	Registrering av beslut m.m.	59
9	Sekretess	60
9.1	Allmänt	60
9.2	Begränsning av partsinsyn.....	61
9.3	Skatteverkets uppgiftslämnande till KFM i ackordsutredningar	61
10	Samverkan mellan Skatteverket och KFM	63
10.1	Allmänt	63
10.2	Utredning hos Skatteverket	64
10.3	Överlämnande för indrivning m.m.	64
11	Beskattningsfrågor	66
12	Bilagor.....	69
12.1	Bilaga 1 – Checklista Ackord	70
12.2	Bilaga 2 – Checklista Registerkontroller	71
12.3	Bilaga 3 – Beslut (Bifall).....	74
12.4	Bilaga 4 – Beslut (Avslag)	76

Förkortningslista

ABL	Aktiebolagslagen (1975:1385, 2005:551)
Dnr	Diarienummer
FL	Förvaltningslagen (1986:223)
HD	Högsta domstolen
INIT	Kronofogdemyndighetens databas
JO	Justitieombudsmannen
KFM	Kronofogdemyndigheten
MEX	Meddelande från exekutionsväsendet
Nfl	Lag om näringsförbud (1986:436)
NJA	Nytt Juridiskt Arkiv I
Prop.	Proposition
PRV	Patent- och registreringsverket
REX	Redovisningssystemet för exekutionsväsendet
RH	Rättsfall från hovrätterna
RSFS	Riksskatteverkets författningssamling
RSV	Riksskatteverket
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SBL	Skattebetalningslagen (1997:483)
SekrL	Sekretesslagen (1980:100)
SFS	Svensk författningssamling
SKM	Skattemyndigheten
SKV	Skatteverket
SOU	Statens offentliga utredningar

8 Förkortningslista, **Avsnitt 0**

UBL Uppbördslagen (1953:272)

UC Upplysningscentralen

1 Inledning

Den 1 januari 2004 avskaffades statens förmånsrätt för skatter och avgifter. Detta skedde i samband med en större reformering av förmånsrättslagen, den s.k. förmånsrättsreformen. Ett av reformens övergripande syften var att öka möjligheterna till rekonstruktion av livskraftiga företag, bl.a. genom ett regelverk med neutralitet mellan rekonstruktion utom och inom konkurs.

Av förarbetena till de nya förmånsrättsreglerna (prop. 2002/03:49 s. 67 f., s. 112 f.) framgår att regeringen eftersträvat att skapa ett mer jämställt borgenärskollektiv som har intresse av att medverka vid företagsrekonstruktioner. Det framhålls att statens nuvarande tämligen restriktiva inställning till ackord huvudsakligen beror på att staten genom skatteförmånsrätten i många fall kan vara säker på att få utdelning för sin fordran i en konkurs. Regeringen utgår således från att staten i framtiden har större anledning att medverka till företagsrekonstruktioner genom en mindre restriktiv hållning i ackordsfrågor. Ett syfte med reformen är att skatteförvaltningen och exekutionsväsendet genom att ändra sitt arbetssätt ska öka sina insatser vid uppföljning av fordringar. En tidig insolvenshantering bedöms öka möjligheterna till rekonstruktion av livskraftiga företag. En bra ackordsuppgörelse medför därför positiva effekter på lång sikt för staten.

Beträffande ackordsfrågor ersätter denna handledning den tidigare publikationen ”Handledning för företrädaransvar och ackord”, RSV 443 utgåva 2, från oktober 2000. Företrädaransvarsfrågor behandlas numera i en egen handledning, SKV 443, utgåva 3, utgiven i april 2005. Den ersätter även tidigare meddelade ”Riktlinjer för hantering av ackord, dnr 4806-99/113 samt riktlinjerna för samverkan mellan SKM och KFM i rapporten, ”Rapport om praktiska samverkansfrågor, dnr 5700-98/719”.

2 Allmänt om ackord

Ackord är en ekonomisk uppgörelse mellan en gäldenär och hans borgenärer med syfte att undanröja obeståndsförhållandet. Uppgörelsen innebär nästan alltid att borgenärerna sätter ned sina fordringar till vissa procent av de ursprungliga fordringsbeloppen, varvid särskilda villkor ofta ställs beträffande rekonstruktionsåtgärder och betalningstider. Om ackordet fullföljs bortfaller fordringarna till den del de överstiger ackordslikviden. Undantagsvis kan ackord avse enbart betalningsanstånd eller särskilda villkor för erläggande av betalning, s.k. moratorieackord.

Ackord förekommer i två former, underhandsackord och offentligt ackord. Underhandsackord, som är den vanligaste ackordsformen, innebär en frivillig uppgörelse mellan ackordssökanden och dennes borgenärer. Offentligt ackord, som kan ingå under företagsrekonstruktion eller konkurs, kan innebära att en borgenär blir bunden mot sin vilja. Avvecklingsackord är en form av underhandsackord där syftet är att avveckla bolaget utom konkurs.

Sedan förmånsrätten i konkurs för skatter och avgifter avskaffats deltar staten i offentligt ackord på samma villkor som övriga oprioriterade borgenärer.

Ackord enligt lagen (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m. (skatteackordslagen) gäller i fråga om skatt, avgift, böter eller annan staten tillkommande fordran som vid verkställighet enligt utsökningsbalken handläggs i allmänt mål. Däremot omfattas inte fordran som grundas på studiestödslagen (1973:349).

Bestämmelser om statens medverkan vid ackord finns i indrivningslagen och skatteackordslagen.

3 Bakgrund

Skatteackordslagen trädde i kraft den 1 januari 1994 och ersatte tidigare ackordsbestämmelser i 62 § uppbördslagen och förordningen (1965:825) om ackord och avskrivning rörande vissa skatter. Dessa bestämmelser tillkom 1965 och innebar då en viktig förändring. Härigenom tillskapades en ny möjlighet för det allmänna att tillvarata det fiskala intresset. I förarbetena till lagen (prop. 1965:160 s. 63) uttalade departementschefen bl.a. den grundläggande principen (fördelsrekvisitet) ”att ackordsförslag må antas endast om det befinns vara till fördel för det allmänna. Vid denna bedömning är givetvis de ekonomiska synpunkterna avgörande.” Vidare framfördes ”att kronan såsom innehavare av såväl skattefordringar som andra fordringar bör kunna uppträda såsom vilken vanlig fordringsägare som helst och efter affärsässig prövning avgöra frågor om fordringsförhållandets avveckling”. I övrigt nämndes inte under vilka förutsättningar staten kunde anta ett ackords-erbjudande.

I avsaknad av mer detaljerade regler har osäkerhet funnits om när förutsättningar föreligger för att bevilja ackord. Vissa företrädare för staten har hävdat att staten uteslutande ska göra bedömningen utifrån en jämförelse mellan det erbjudna ackordsbeloppet och det uppskattade konkursutfallet med avdrag för indrivnings- och konkurskostnader. Det förhärskande synsättet har dock varit att även andra omständigheter ska kunna tillmätas betydelse vid bedömningen.

Enligt ett allmänt råd av RSV 1978 (RSFS 1978:6, RSV Ex 1978:1) fick skattemyndigheten (SKM) ta arbetsmarknads-politiska hänsyn vid bedömningen av fördelsrekvisitet vid skatteackord. I samband med att indrivningslagen infördes 1994 upphörde det allmänna rådet att gälla.

Frågan om förutsättningar för att bevilja ackord har tagits upp av ett par statliga utredningar. Företagsobeståndskommittén (SOU 1979:91) föreslog att det tydligare skulle framgå att en jämförelse bör göras mellan vad ett ackord ger och vad som skulle kunna tas ut genom ett exekutivt förfarande. Dessutom

ansåg kommittén att regionala och sysselsättningsmässiga hänsyn skulle vägas in. Vidare föreslogs att kravet på övriga borgenärers godkännande vid underhandsackord skulle slopas. Skatteindrivningsutredningen (SOU 1987:10) framhöll att bedömningen inte enbart kan grundas på en ren jämförelse med ett exekutivt förfarande och att utredningen inte åsyftade någon ändrad tillämpning av bestämmelsen. Trots reformsträvandena har förutsättningarna för skatteackordet varit i stort sett oförändrade sedan 1965.

I propositionen 1997/98:65 Reformerat förhandsbesked i skattefrågor, m.m. föreslogs bl.a. att det vid sidan av det grundläggande villkoret för att anta ett ackord borde införas ett uttryckligt lagstöd för att tillmäta andra omständigheter betydelse. I specialmotiveringen på s. 60 uttrycks bl.a. ”att prövningen inte kan inskränka sig till enbart en ekonomisk jämförelse av utfallet mellan ackord och ett exekutivt förfarande”.

Genom den ändring av 3 § skatteackordslagen som följde av förslaget gäller numera uttryckligen, att ett ackordsförslag inte får antas trots att det är ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna, om det med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Några förändringar av rekvisiten för att staten ska medge ett ackord har inte skett med anledning av de nya förmånsrättsreglerna. Däremot har förutsättningarna förändrats vad gäller ackordsförhandlingar med företag. Som förmånsberättigad borgenär deltog staten tidigare inte i offentliga ackord med andra skattefordringar än ränta, förseningsavgift och dylikt. När staten satte ned sina fordringar i samband med offentligt ackord skedde det genom underhandsackord och staten avstod normalt från att rösta i det offentliga ackordet. Antalet företagsrekonstruktioner har ökat efter förmånsrättsändringarna, särskilt efter införandet av lönegaranti i företagsrekonstruktion den 1 juni 2005.

4 Materiella bestämmelser

4.1 Lag (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m. (Skatteackordslagen)

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag gäller i fråga om skatt, avgift, böter eller annan staten tillkommande fordran som vid verkställighet enligt utsökningsbalken handläggs i allmänt mål. Lagen gäller dock inte i fråga om fordran som grundas på studiestödslagen (1973:349) eller studiestödslagen (1999:1395).

Ackord

2 § Beslut om att anta förslag om ackord fattas av Skatteverket.

Skatteverket får uppdra åt en kronofogdemyndighet att fatta beslut om att anta förslag om ackord.

3 § Förslag om ackord får antas om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Ackordsförslag som inte framställts i konkurs eller enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion får antas endast om övriga borgenärer som ackordet angår godkänner det.

Skuldsanering

4 § Beslut om nedsättning av fordran och beslut om att godta förslag om frivillig skuldsanering fattas av kronofogdemyndigheten i den region där gäldenärens hemortskommun är belägen. Om gäldenären saknar hemortskommun i landet fattas beslutet av Kronofogdemyndigheten i Stockholm.

5 § Beslut om nedsättning av fordran får fattas och förslag om frivillig skuldsanering får godtas om förutsättningarna för

skuldsanering enligt skuldsaneringslagen (1994:334) är uppfyllda. Beslut om nedsättning av fordran får dock fattas endast om de övriga borgenärer som skuldsaneringen angår gör motsvarande eftergift.

Överklagande

6 § Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

4.2 Förordning (1998:413) om ackord rörande statliga fordringar m.m.

1 § Om Skatteverket, med stöd av 2 § andra stycket lagen (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m. uppdrar åt en kronofogdemyndighet att fatta beslut om att anta förslag om ackord, skall verket skyndsamt underrätta gäldenären om detta.

2 § Skatteverket skall meddela de föreskrifter som behövs för en följdriktig och över landet enhetlig tillämpning av bestämmelsen i 2 § andra stycket lagen (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m. och de föreskrifter i övrigt som behövs för verkställigheten av den lagen.

Anm. Några föreskrifter enligt 2 § har hittills inte utfärdats.

4.3 Utdrag ur lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § En näringsidkare som har betalningssvårigheter kan, enligt bestämmelserna i denna lag, efter beslut av domstol få till stånd ett särskilt förfarande för att rekonstruera sin verksamhet (företagsrekonstruktion).

2 § Under en företagsrekonstruktion skall en av rätten utsedd rekonstruktör undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis och i så fall hur detta kan ske samt om det finns förutsättningar för gäldenären att träffa en ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer (ackord).

Rekonstruktören skall när han fullgör sitt uppdrag verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts.

Av 3 kap. 1 § framgår att förhandling om offentligt ackord kan äga rum under en företagsrekonstruktion.

2 kap. Företagsrekonstruktion i allmänhet

Ansökan om företagsrekonstruktion

3 § En ansökan av gäldenären skall innehålla

1. en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi och orsakerna till betalningssvårigheterna.
2. en borgenärsförteckning,
3. en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten skall bedrivas i fortsättningen och en uppgörelse nås med borgenärerna, och
4. ett förslag till rekonstruktör samt behövliga uppgifter om dennes lämplighet för uppdraget.

5 § En ansökan skall avvisas, om den inte innehåller sådana uppgifter som krävs enligt 1, 3 och 4 §§, och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Prövning av ansökan om företagsrekonstruktion

8 § Om en borgenärs ansökan tas upp, skall rätten sätta ut ett sammanträde för prövning av ansökan. Sammanträdet skall hållas inom två veckor från det att ansökan kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får det hållas senare, dock senast inom sex veckor.

Till sammanträdet skall parterna kallas. Gäldenären skall i kallelsen föreläggas att senast vid sammanträdet yttra sig över ansökan. I kallelsen skall även anges att sammanträdet kommer att ställas in, om gäldenären före sammanträdet själv ansöker om företagsrekonstruktion eller skriftligen medger borgenärens ansökan och rätten inte särskilt underrättar honom om att sammanträdet ändå skall hållas. Parterna skall i kallelsen upplysas om innehållet i 9 §.

Kallelserna skall delges parterna. Därvid får beträffande gäldenären delgivning enligt 12-15 §§ delgivningslagen (1970:428) inte ske.

Gäldenären skall samtidigt med kallelsen delges de av borgenären ingivna handlingarna.

9 § Om flera ansökningar som avser samme gäldenär är anhängiga samtidigt och om en annan ansökan bifalls än den som kom in först, skall det vad gäller frågor som är beroende av tiden för ansökan anses som om beslutet om företagsrekonstruktion har grundats på den ansökan som kom in först.

En borgenärs ansökan förfaller om

1. gäldenären skriftligen bestrider ansökan,
2. gäldenären eller borgenären uteblir från det sammanträde som avses i 8 §, eller
3. gäldenären försätts i konkurs.

Om ansökan förfaller före sammanträdet skall rätten ställa in sammanträdet och underrätta parterna.

10 § Om en ansökan bifalls, skall rätten samtidigt utse en rekonstruktör. Finns det särskilda skäl får fler än en rekonstruktör utses.

Rätten skall också bestämma tidpunkt för ett borgenärssammanträde inför rätten. Sammanträdet skall äga rum inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid efter beslutet som är oundgängligen nödvändig.

Rekonstruktören och dennes uppgifter

11 § En rekonstruktör skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som är anställd vid domstol eller kronofogdemyndighet får inte vara rekonstruktör.

En rekonstruktör som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget skall entledigas av rätten. Frågor om entledigande tas upp på begäran av rekonstruktören, en borgenär eller gäldenären.

12 § Rekonstruktören skall när han fullgör de uppgifter som anges i 1 kap. 2 § undersöka gäldenärens ekonomiska ställning och i samråd med gäldenären upprätta en plan som redovisar hur syftet med företagsrekonstruktionen skall uppnås (rekonstruktionsplan). Planen skall tillställas rätten och borgenärerna.

Rekonstruktören får anlita sakkunnigt biträde.

Att rekonstruktören får väcka talan om återvinning framgår av 3 kap. 6 §.

13 § Rekonstruktören skall inom en vecka från beslutet om företagsrekonstruktion underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet.

Till underrättelsen skall fogas

1. en preliminär förteckning över gäldenärens tillgångar och skulder,
2. gäldenärens senaste balansräkning och de ytterligare upplysningar som behövs om hans ekonomiska ställning,
3. uppgift om orsakerna till betalningssvårigheterna och om hur verksamheten kan rekonstrueras, och
4. upplysning om den tidpunkt för borgenärssammanträde som bestämts enligt 10 § andra stycket.

Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse. En sådan kungörelse skall innehålla upplysning om beslutet om företagsrekonstruktion och om tidpunkten för borgenärssammanträdet.

Gäldenärens skyldigheter

14 § Gäldenären är skyldig att lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av verksamheten.

Gäldenären skall följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten skall bedrivas.

15 § Gäldenären får inte utan rekonstruktörens samtycke

1. betala skulder som uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion eller ställa säkerhet för sådana skulder,
2. åta sig nya förpliktelser, eller
3. överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet.

Åsidosätter gäldenären vad som föreskrivs i första stycket inverkar detta inte på rättshandlingens giltighet.

Rekonstruktören får samtycka till en betalning som avses i första stycket i endast om det föreligger synnerliga skäl.

Borgenärssammanträde och borgenärskommitté

16 § Vid borgenärssammanträdet skall borgenärerna beredas tillfälle att uttala sig i frågan om företagsrekonstruktionen bör fortsätta.

Om någon borgenär begär det, skall rätten vid sammanträdet bland borgenärerna utse en borgenärskommitté. I kommittén får ingå högst tre personer. Om gäldenären under det senast förflutna räkenskapsåret sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare, har de anställda rätt att därutöver utse en representant i kommittén. Om det finns särskilda skäl, får rätten utse ytterligare personer att ingå i borgenärskommittén.

Rekonstruktören skall i väsentliga frågor samråda med borgenärskommittén, om inte något hindrar det.

Exekutiva åtgärder under en företagsrekonstruktion

17 § Under den tid företagsrekonstruktionen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte äga rum mot gäldenären. Verkställighet får dock ske för fordran för vilken borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt, eller för fordran som avser underhållsbidrag. Handräckning enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. får inte ske.

Under företagsrekonstruktion får inte heller meddelas beslut om kvarstad eller betalningssäkring.

18 § Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten på borgenärernas begäran besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa dennes rätt. Bestämmelserna i 17 § hindrar inte verkställighet av ett sådant beslut.

19 § I 2 kap. 10 a § konkurslagen (1987:672) finns föreskrifter om en borgenärs ansökan om att gäldenären skall försättas i konkurs under pågående företagsrekonstruktion.

Gäldenärens avtal

20 § Har gäldenärens motpart före beslutet om företagsrekonstruktion fått rätt att häva ett avtal på grund av inträffat eller befarat dröjsmål med betalning eller annan prestation, får motparten efter beslutet inte häva avtalet på grund av dröjsmålet, om gäldenären med rekonstruktörens samtycke inom skälig tid begär att det skall fullföljas. Gäldenären skall

på motpartens begäras inom skälig tid ge besked om avtalet skall fullföljas.

Skall ett avtal fullföljas enligt första stycket gäller följande.

1. Är tiden för motpartens fullgörelse inne, skall gäldenären på motpartens begäran fullgöra sina motsvarande prestationer eller, om anstånd har medgetts beträffande vissa prestationer, ställa säkerhet för dem.

2. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, har motparten rätt att erhålla säkerhet för gäldenärens framtida prestationer i den mån det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda honom mot förlust.

Om gäldenären inte lämnar besked enligt första stycket andra meningen eller inte fullgör sina skyldigheter enligt andra stycket, får motparten häva avtalet.

Ett avtalsvillkor som inskränker gäldenärens rätt enligt första och andra styckena är ogiltigt.

Om återtagande av vara som överlämnats till gäldenären sedan ansökan gjorts om företagsrekonstruktion finns föreskrifter i 63 § fjärde stycket köplagen (1990:931).

Vad som sägs i denna paragraf gäller inte för anställningsavtal.

Kvittning

21 § Den som hade en fordran hos gäldenären när ansökan om företagsrekonstruktion gjordes får, även om fordringen inte är förfallen till betalning, använda den till kvittning mot fordran som gäldenären då hade mot honom. Detta gäller dock inte, om kvittning är utesluten på grund av någon av fordringarnas beskaffenhet eller undantagen enligt vad som sägs nedan.

Om en fordran mot gäldenären har förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökan om företagsrekonstruktion, får den inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran. I fråga om dödsbo räknas tiden dock från ansökan om boets avträdande till förvaltning av boutredningsman, under förutsättning att en ansökan om företagsrekonstruktion följt inom tre månader från det att en boutredningsman förordnats. Sådant förbud gäller också, om en fordran mot gäldenären har förvärvats tidigare genom sådant fång och borgenären då hade skälig anledning anta att gäldenären var på obestånd.

En borgenär, som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel, får inte kvitta, i den mån sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning enligt 3 kap. 5-7 §§.

En fordran på ersättning som tillkommer en borgensman eller annan med anledning av en förpliktelse som han infriat (regressfordran) anses vid tillämpning av vad som sägs ovan ha förvärvats när hans förpliktelse grundades.

Överlåter gäldenären sedan ansökan om företagsrekonstruktion gjorts en fordran så att en borgenär därigenom förlorar rätt till kvittning, skall han ersätta borgenären för detta.

3 kap. Offentligt ackord under företagsrekonstruktion

1 § Rätten kan i ett ärende om företagsrekonstruktion på begäran av gäldenären besluta om förhandling om offentligt ackord (ackordsförhandling).

Villkor för offentligt ackord

2 § Ett offentligt ackord får avse att fordringar som tillkommer de borgenärer som enligt 3 § får delta i ackordsförhandlingen sätts ned och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall ge alla likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugofem procent av fordringarnas belopp, om inte lägre ackordsprocent godkänns av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet eller det finns särskilda skäl för lägre procent. Föreskriven minsta utdelning skall betalas inom ett år efter det att ackordet har fastställts, om inte samtliga nämnda borgenärer godkänner längre betalningstid.

Utan hinder av första stycket får ett offentligt ackord innehålla villkor att borgenärerna får full betalning intill visst belopp, om avvikelserna kan anses skäliga med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. En avvikelse till nackdel för viss borgenär får också äga rum, om han har medgett det.

Ett ackord får även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Därvid tillämpas första och andra styckena.

Borgenärer vid offentligt ackord

3 § I ackordsförhandling deltar endast borgenärer vilkas fordringar uppkommit före ansökan om företagsrekonstruk-

tion. En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar inte i förhandlingen. En borgenär som enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, deltar inte heller i förhandlingen om inte övriga borgenärer som deltar i förhandlingen medger det.

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han i förhandlingen i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken en borgenär har särskild förmånsrätt hans fordran, deltar han med återstående del av fordringen.

Innehåller ackordsförslaget en bestämmelse att borgenärer som inte har förmånsrätt skall få full betalning intill ett visst belopp, skall deras fordringar i ackordsförfarandet anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

En borgenär får delta i förhandlingen, även om hans fordran inte är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

Med borgenärer som har förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt.

Borgenärsmajoritet vid offentligt ackord

4 § Ett ackordsförslag som ger minst femtio procent av fordringsbeloppen skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande har enats om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

Verkan av offentligt ackord

8 § Ett fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, såväl kända som okända, som enligt 3 § hade rätt att delta i ackordsförhandlingen.

En borgenär som enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som enligt 3 § hade rätt att

delta i ackordsförhandlingen tillgodoses fullt ut genom ackordet.

En borgenär med förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur egendomen.

9 § En borgenär som har godkänt ett ackordsförslag förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

En begäran om ackordsförhandling

10 § En begäran om ackordsförhandling skall göras skriftligen. Skrivelsen skall innehålla ett ackordsförslag som anger hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när betalningen skall ske samt om säkerhet har ställts för ackordet och vad den i så fall består av.

Till skrivelsen skall fogas en förteckning över boets tillgångar och skulder som har upprättats av rekonstruktören enligt 14 § tidigast tre månader innan ansökan om ackordsförhandling gjordes samt den senaste balansräkningen.

11 § Till en begäran om ackordsförhandling skall även fogas

1. en berättelse av rekonstruktören som anger boets tillstånd och orsakerna till gäldenärens betalningssvårigheter och innehåller en översikt över tillgångar och skulder, uppgift om den utdelning som kan påräknas i en konkurs samt upplysning om egendom har frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning, när det finns skäl att anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden därför samt hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet,

2. ett yttrande av rekonstruktören om huruvida han anser att ackordsförslaget bör antas av borgenärerna,

3. ett intyg av rekonstruktören att borgenärer som till antalet utgör minst två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer vilkas fordringar skulle omfattas av ackordet och som tillsammans innehar minst två femtedelar av dessa fordringars sammanlagda belopp har förklarat sig anse ackordet antagbart,

4. ett bevis att ackordsförslaget samt rekonstruktörens berättelse och yttrande har sänts till alla borgenärer som tas upp i bouppteckningen,

5. förskott, med belopp som regeringen föreskriver, på kostnaden för ackordsfrågans handläggning hos rätten samt av rätten godkänd säkerhet för vad som inte täcks av förskottet.

De handlingar och uppgifter som anges i första stycket och i 10 § behöver inte ges in, i den mån de redan har tillställts rätten och borgenärerna i ärendet.

12 § En begäran om ackordsförhandling skall avvisas, om den inte uppfyller de krav som anges i 10 och 11 §§ och gäldenären inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Beslut om ackordsförhandling

13 § Om begäran om ackordsförhandling tas upp, skall rätten genast meddela beslut om ackordsförhandling. Samtidigt skall rätten

1. bestämma tidpunkt för ett sammanträde med borgenärerna inför rätten,
2. kalla gäldenären, rekonstruktören och borgenärerna till sammanträdet, och
3. kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på det sätt som regeringen föreskriver.

4.4 EU:s insolvensreglering

Insolvensförordningen trädde i kraft den 31 maj 2002. Den tar sikte på gränsöverskridande insolvensförfaranden inom EU. Som insolvensförfarande i svensk rätt räknas konkurs och företagsrekonstruktion. Huvudregeln enligt förordningen är att insolvensförfarande ska kunna beslutas bara i den medlemsstat där gäldenären har sina huvudsakliga intressen. Ett sådant förfarande får sedan verkan i andra medlemsstater. Regeringen har i en proposition (prop. 2005/06:37) föreslagit att vissa kompletterande bestämmelser ska införas i svensk lag.

Se SFS 2005:1052-1053.

5 Förutsättningar för ackord

5.1 Allmänt

En grundläggande förutsättning för att ett ackordsförslag ska kunna godtas är att det finns ett förtroende för sökanden. Avser ansökan en juridisk person gäller det även dess företrädare. Det ska vidare finnas ett beslutsunderlag med korrekta uppgifter. Det innebär att utredningen i stor utsträckning måste anpassas till det enskilda fallet.

Ingår ackordssökanden i ett koncernförhållande ska bedömningen göras utifrån ett helhetsperspektiv.

Det förtjänar påpekas att underhandsackord är ett medgivande från staten, inte en rättighet för gäldenären. Gäldenären har att visa att förslaget är till fördel för det allmänna. Ackordsbeslutet ska föregås av såväl en noggrann prövning av de ekonomiska konsekvenserna för staten i det enskilda fallet som en prövning av dess påverkan på den allmänna betalningsmoralen.

Varje ackordsansökan ska bedömas utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet, där samtliga omständigheter vägs samman. Det ställer höga krav på handläggarens kunskap, erfarenhet och omdöme.

5.2 Ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna

5.2.1 Utfall av exekutiva åtgärder m.m.

Ett rekvisit för antagande av ackord är att ackordet kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna, se 3 § skatteackordslagen. Den erbjudna ackordslikviden ska jämföras med ett uppskattat utfall av exekutiva åtgärder.

Är ackordssökanden restförd ska KFM genomföra en tillgångsundersökning enligt utsökningsbalken. Om ackordssökanden inte är restförd ska utredning ske av ackordssökandens tillgångar och uppskattning göras av det belopp som kan inflyta genom utmätningsåtgärder.

Jämförelse ska också göras med statens beräknade utdelning i konkurs. Ackordssökandens tillgångar värderas försiktigt till marknadsmässiga försäljningsvärden. Saluvärdet i en konkurs-situation är oftast betydligt lägre än de bokförda värden som redovisas när företaget är i drift (going-concern). Summa tillgångar jämförs med summa skulder.

Ackordssökanden ska lämna uppgifter om samtliga fordringar, både prioriterade och oprioriterade, så att prognos om konkursutdelning till staten kan göras. Innan utdelning enligt förmånsrättslagen blir aktuell ska konkurskostnader och massaskulder betalas ur konkursboet. Statens fordringar, inklusive skattefordringar, utgör en oprioriterad fordran enligt 18 § förmånsrättslagen. Statens lönegarantifordran som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen.

Andra eventuellt uppkommande kostnader för staten eller kommunen som exempelvis arbetslöshetsunderstöd och socialhjälp bör inte beaktas.

Den tid som återstår till preskription av den statliga fordringen kan vara en viktig faktor vid bedömningen. Om den återstående tiden är kort försämrar betalningsprognosen. Exempelvis blir utfallet av löneutmätning hos fysiska personer beroende av den tidsperiod under vilken den kan pågå.

5.2.2 Företrädaransvar m.m.

Statens möjligheter att utkräva personligt betalningsansvar enligt 12 kap. 6 och 6 a §§ SBL ska utredas. Om verksamheten bedrivits utan att skatter och avgifter betalats föreligger normalt förutsättningar för personligt betalningsansvar för en juridisk persons företrädare. En bedömning ska göras mot vilka företrädare och avseende vilket belopp företrädarkretsen skulle kunna föras. Samråd bör ske med handläggare som är vana att föra företrädarkretsen. Staten ska då kräva att företrädarna gör de tillskott som kan krävas med hänsyn till deras betalningsansvar. Om staten bedömer att avsevärt större betalning kan erhållas genom det personliga betalningsansvaret föreligger som regel inte skäl att anta ackordsförslaget.

Företrädaransvaret är i grunden accessoriskt till huvudskulden. Om denna bortfaller eller sätts ner minskar företrädarens ansvar i motsvarande mån, prop. 2002/03:128 s. 37. Detta gäller även vid ett underhandsackord för den juridiska personen. Av grundläggande principer får anses följa att staten genom att medverka till ett underhandsackord i motsvarande mån har avstått från en fordran hos företrädaren, åtminstone såvida inte annat särskilt avtalats i samband med ackordet. Se vidare JO:s beslut den 29 augusti 1975 (ämbetsberättelsen s. 377) samt NJA 1953 s. 116.

Även om ett medansvar är accessoriskt till sin natur kan i vissa situationer undantag gälla enligt lag, se t.ex. HD:s uttalande i NJA 2005 s. 44 angående borgensansvar. I 12 kap. 22 § konkurslagen och 3 kap. 9 § lagen om företagsrekonstruktion finns bestämmelser om borgensmans och annan medgäldenärs kvarstående ansvar vid ett offentligt ackord. Skatteverket har gjort bedömningen att bestämmelserna får anses tillämpliga även beträffande företrädaransvar. Se skrivelse den 3 november 2004, dnr 130 638479-04/111 samt Handledning för företrädaransvar, utgåva 3, s. 31.

Är ackordssökanden ett handelsbolag ska bolagsmännens medansvar enligt 2 kap. 20 § HBL utredas och beaktas. Beträffande denna ansvarighet gäller att bolagsmännen aldrig har ett fortsatt ansvar för förpliktelser från vilka bolaget befriats genom ackord. Detta gäller även vid ett offentligt ackord, se NJA 1989 s. 92.

Är ackordssökanden ett aktiebolag ska det utredas om det finns föresättningar att utkräva personligt betalningsansvar för aktiebolags företrädare enligt reglerna om tvångslikvidation på grund av kapitalbrist i 25 kap. 18 § ABL (13 kap. 12-19 §§ i 1975 års ABL). Se även Skatteverkets skrivelse den 8 december 2005, dnr 131 674897-05/111, Talan om personligt betalningsansvar för skatt enligt bestämmelserna i 13 kap. 17 § ABL. Beträffande offentliga ackord gäller att Göta hovrätt i ett avgörande den 29 november 1996 (mål nr T 158/96) funnit att bestämmelserna om fortsatt ansvar för medgäldenär är tillämpliga på denna typ av medansvar, se tidigare nämnd skrivelse från Skatteverket den 3 november 2004.

5.3 Olämpligt från allmän synpunkt

5.3.1 Allmänt

Även om ackordsförslaget bedöms vara till ekonomisk fördel för staten krävs dessutom att det inte får vara olämpligt från allmän synpunkt. I specialmotiveringen (prop. 1997/98:65 s. 78 f) anges exempel på omständigheter som kan inverka på bedömningen av ackordet. Brottligt eller annat illojalt förfarande från företagsledningens sida är sådana omständigheter som kan föranleda att ett ackordsförslag inte antas.

I följande avsnitt anges exempel på omständigheter som ska påverka bedömningen. Vissa omständigheter bör väga tyngre vid bedömningen än andra.

5.3.2 Näringsförbud

Om det finns föresättningar att ådöma företagsledare näringsförbud talar detta starkt mot ackord, även om grunden för näringsförbudet inte är brott.

(Se vidare lag /1986:436/ om näringsförbud /NfL/.)

5.3.3 Ekonomisk brottslighet/misstanke om ekonomisk brottslighet

Inte bara anmälan om brott utan redan misstanke om ekonomisk brottslighet kan utesluta möjligheten till ackord. En utredning och bedömning om de bakomliggande omständigheterna måste dock ske i varje enskilt fall.

5.3.4 Oredovisade/felaktigt redovisade skatter och avgifter, pågående skatteprocesser m.m.

För att förslag om ackord ska kunna antas bör ackordssökanden ha fullgjort sin redovisningsskyldighet.

Eventuella skatteprocesser bör vara avslutade innan ackord kan medges. Skatteverket bör medverka till att skatteprocesser avslutas så fort som möjligt.

5.3.5 Överfört tillgångar till närstående m.m.

Om ackordssökanden fört över tillgångar till närstående eller på annat sätt gjort sina tillgångar oåtkomliga för exekution bör även detta beaktas vid prövningen.

5.3.6 Tidigare missköta avbetalningsplaner

Bedömningen bör påverkas av om ackordssökanden haft tidigare avbetalningsplaner hos KFM och hur dessa sköts.

5.3.7 Tidigare konkurser

Om företrädaren för bolaget eller närstående bolag tidigare förekommit i konkurssammanhang bör detta beaktas vid bedömningen.

5.3.8 Konkurrens

En grundläggande förutsättning för att ackord ska kunna medges är att det finns förutsättningar för att ackordsgäldenären i framtiden ska kunna bedriva en lönsam verksamhet och inte på nytt hamna i betalningssvårigheter. Härvid kan konkurrensförhållandena i gäldenärens bransch ha stor betydelse. Ofta saknas dock tillräcklig kunskap för att tillförlitligt kunna bedöma de framtida konkurrensförhållandena i gäldenärens bransch. Staten har då ingen möjlighet att väga in konkurrenshänsyn vid bedömningen.

5.3.9 Tillståndspliktig verksamhet

Vissa typer av näringsverksamhet kräver någon form av auktorisation/tillstånd, t.ex. advokatverksamhet, revisionsverksamhet, åkeriverksamhet, restauranger med utskänkningstillstånd. Vid prövningen bör beaktas om gäldenären efter ett genomfört ackord uppfyller de krav som gäller för auktorisationen/tillståndet. Konkursförvaltarcollegiernas förening har sammanställt en förteckning över tillståndspliktiga verksamheter, se www.konkursforvaltarforeningen.se, (anges gälla fr.o.m. 2003-09-11 och ett år men någon ny uppdatering har inte skett).

5.3.10 Bedriven verksamhet med långvarig likvidationsplikt

Om ansökan om ackord avser ett aktiebolag där verksamheten bedrivits en längre tid efter att likvidationsplikt inträtt enligt aktiebolagslagen kan detta påverka utgången i ärendet

Se avsnitt 5.2.2.

5.3.11 Underlåten betalningsinställelse/risk för otillbörligt gynnande av borgenär

Ackordsansökan kan men behöver inte ha föregåtts av en betalningsinställelse. Huruvida betalningsinställelse gjorts eller inte ska alltid utredas för att klarlägga hur övriga borgenärer hanterats. Om betalningsinställelse inte har skett kan eventuellt andra borgenärer ha gynnats på statens bekostnad.

5.3.12 Indikationer på återvinningsbara transaktioner

Om det finns omständigheter som tyder på att det finns återvinningsbara transaktioner talar det för att ansökan bör avslås och att återvinningsfrågan får utredas inom ramen för en konkurs.

Underlåten betalningsinställelse kan vara en grund för eventuell möjlighet till återvinning av gjorda betalningar.

5.3.13 Skattebetalningar har lågprioriterats till följd av spekulation

Om medel som bort avsättas för skatteinbetalning tagits i anspråk för spekulation, dvs. högt risktagande som äventyrat statens rätt som borgenär, bör detta beaktas vid prövningen.

5.3.14 Företrädarens lön m.m. överstiger vad som anses marknadsmässigt

Prövningen bör påverkas av att företrädaren tagit ut lön, arvode eller pension som belastat företaget och som uppenbarligen överstiger vad som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt.

5.3.15 Skulder till närstående

Om det finns stora skulder till närstående, såväl privatpersoner som bolag, som ska erhålla betalning i ackordet kan det utgöra omständigheter som talar mot att ett ackordsförslag bör godtas.

5.4 Krav på långsiktig överlevnadsförmåga

Orsaken till obeståndssituationen är viktig att utreda för en bedömning av verksamhetens överlevnadsförmåga på sikt. Om orsaken huvudsakligen beror på dålig lönsamhet måste företaget vidta adekvata åtgärder för att öka lönsamheten. Beror obeståndet på en enstaka kundförlust, som inte kunnat förutses, påverkar det däremot inte överlevnadsutsikterna i någon större omfattning. Förhållanden kring obeståndets uppkomst är också viktiga för att kunna bedöma om ackordet kan anses olämpligt från allmän synpunkt.

En annan grundläggande princip som hör ihop med kravet på att undanröja obeståndssituationen är att ackordsgäldenären, om denne är näringsidkare, bedöms ha förutsättningar för att bedriva en lönsam verksamhet efter genomfört ackord.

Det krävs då att gäldenärens egna kapital efter genomfört ackord ska vara av rimlig storlek med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. Vad gäller aktiebolag ska det egna kapitalet uppgå till minst det registrerade aktiekapitalet. Vid beräkning av det egna kapitalet tillämpas gällande redovisningsregler, för aktiebolag normalt årsredovisningslagen (1995:1554). Som ett led i en rekonstruktion kan det registrerade aktiekapitalet ökas eller minskas.

För att kunna bedöma företagets överlevnadsförmåga ska som regel följande handlingar efterfrågas och bifogas ansökan. I vissa fall kan det vara motiverat att kräva in ytterligare handlingar medan det i andra fall kan räcka med en mer begränsad utredning.

- Aktuellt periodbokslut innehållande resultat- och balansräkning.
- De två senaste årsredovisningarna med tillhörande revisionsberättelser jämte eventuell revisorspromemo-

ria till styrelsen i anledning av oren revisionsberättelse.

- Kontrollbalansräkning inkl. revisorns granskningsberättelse (i förekommande fall).
- Resultatbudget och likviditetsbudget för ett år framåt.
- Åtgärdsplan inklusive uppgift om finansiering.
- Skuldförteckning med uppgift om eventuella säkerheter.
- Justerad balansräkning efter genomfört ackord. Bokförda skulder ska vara avskrivna eller justerade till nedskrivna värden.

För att kunna bedöma framtidsprognoser med hjälp av resultatbudget och likviditetsbudget bör dessa jämföras och stämmas av mot historiskt utfall i form av tidigare årsredovisningar samt aktuellt periodbokslut.

I den mån budgeten visar en väsentlig resultat- och likviditetsförbättring bör utfallet av vidtagna och föreslagna åtgärder bedömas. Vidare ska bedömning göras av om det framtida behovet av rörelsekapital är tillgodosett samt om den beräknade lönsamheten är tillräcklig för att undgå framtida obeståndssituationer.

Viss information kan inhämtas bl.a. från de register som Skatteverket resp. KFM har tillgång till eller från tidigare handläggningsakter. Ytterligare information får inhämtas direkt från sökanden.

Staten kan ställa krav på ackordssökanden för sin medverkan vid ackord. Kraven kan avse byte eller förstärkning av företagets styrelse, byte av revisor, krav på ändringar i handhavandet av företagets förvaltning, ekonomifrågor, utredningar av olika slag m.m.

5.5 Godkännande av övriga borgenärer

Enligt 3 § andra stycket skatteackordslagen får underhandsackord godtas endast om övriga borgenärer som ackordet angår godkänner det. Detta kan tolkas så att de borgenärer som deltar i ackordet ska procentuellt få lika mycket betalt, dvs. att

likabehandlingsprincipen gäller mellan de deltagande fordringarna. Ett ackord kan riktas till en eller flera av gäldenärens borgenärer. Frågan är hur staten ska ställa sig om ett ackordserbjudande lämnar vissa borgenärer utanför ackordsuppgörelsen.

Staten bör som huvudregel kräva att samtliga borgenärer som riskerar att göra förluster om gäldenären försätts i konkurs ska medverka i ackordet på lika villkor. Det kan i undantagsfall accepteras att samtliga borgenärer med lika rätt inte deltar i ackordet på samma villkor, om detta är till fördel för det allmänna och gäldenärens långsiktiga förmåga att betala sina skulder inte hotas. Skälen för avsteg från huvudregeln bör grundligt dokumenteras.

Om någon eller några oprioriterade borgenärer med små fordringar riskerar att stjälpa ackordet genom att inte medverka, bör det dock vara möjligt att lämna sådana fordringar utanför ackordet. Detta förutsätter naturligtvis att fördelsrekvisitet är klart uppfyllt och de fordringar som lämnas utanför ackordet är obetydliga i förhållande till den fördel som staten har av att ackordet genomförs.

Det är inte ovanligt att det bland övriga borgenärer finns banker och andra kreditinstitut som har säkerhet i form av företagsinteckning. Om dessa vid en eventuell konkurs inte beräknas få full utdelning för sina förmånsberättigade fordringar får de på den resterande delen av fordringsbeloppen konkurrera med övriga oprioriterade fordringsägare. Beträffande denna del av dessa fordringar bör staten därför ställa krav på att borgenären deltar i ackordet på motsvarande sätt som staten. Samma resonemang bör gälla även för andra typer av säkerheter.

Ovanstående innebär inte ett avsteg från kravet att samtliga borgenärer som ska göra eftergifter eller andra insatser enligt ackordserbjudandet godkänner detta. Kopia på uppgörelser med övriga borgenärer bör normalt infordras. Undantag från detta kan göras i det enskilda fallet.

5.6 Finansiering

Det ska inte råda något tvivel om varifrån medlen för finansieringen av ackordet kommer. Kontroll bör göras av finansiärens

ekonomiska förhållanden. Finns det misstanke om att finansieringen sker med obeskattade medel eller har sitt ursprung från brottslig verksamhet ska ansökan avslås.

5.7 Pensionsförsäkring

Innan ett ackord medges ska det utredas om gäldenären innehar någon pensionsförsäkring, oavsett om den är utmätningsfri. En bedömning av pensionsförsäkringens betydelse i ackordsärendet bör alltid ske.

Pensionsförsäkringar är en skattemässigt gynnad sparform och betydande belopp avsätts i dessa. De är därför av intresse i ackordsammanhang. En lösning på en gäldenärs ekonomiska problem kan vara att hela eller delar av det sparande han har avsatt i en pensionsförsäkring används som ackordslikvid.

Ofta är en pensionsförsäkring utmätningsfri och alltså inte åtkomligt genom exekutiva åtgärder. I vissa fall är försäkringen utmätningsbar, t.ex. om mycket stora belopp avsatts under kort tid. Vidare är utfallande belopp utmätningsbara som utmätning i lön. Närmare information om dessa frågor finns i RSV:s kompendium Livförsäkringar utmätningsbarhet, PE/U 246, utg. 1

En gäldenär kan inte utan vidare råda över de medel han avsatt i en pensionsförsäkring, t.ex. för att använda dem som ackordslikvid. Huvudregeln är att pensionsspararen först när han fyllt 55 år kan få ut det som sparats i försäkringen. I vissa undantagsfall är det dock möjligt med ett s.k. återköp av försäkringen. Detta förutsätter dels att det är möjligt enligt försäkringsavtalet, dels att Skatteverket medger dispens för återköp. I förarbetena till nuvarande lagstiftning om återköp anges, att återköp bl.a. kan medges om försäkringstagaren kan visa att han är på obestånd och att ett återköp är helt avgörande för möjligheterna att undvika konkurs. I en lagrådsremiss den 19 januari 2006 (Skuldsaneringsutredningen SOU 2004:81, s. 246) föreslås ett förtydligande av bestämmelserna så att återköp ska kunna ske om gäldenären är på obestånd och genom återköpet kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem.

Pensionsförsäkringar kan bli aktuella i ett ackordsärende i olika situationer. Ackordsgäldenären kan själv erbjuda ett ackord som ska finansieras genom ett återköp av pensionsförsäkringen. Är sparbeloppet inte åtkomligt genom exekutiva åtgärder blir ett sådant ackord ofta till fördel för det allmänna. Om ackordserbudandet inte innebär att pensionsförsäkringen ska tas i anspråk uppkommer frågan om det får anses olämpligt ur allmän synpunkt att medge gäldenären ackord när han har ett sparkapital i form av en pensionsförsäkring. Motsvarande problemställning uppkommer i skuldsaneringsärenden. KFM anser generellt att ett lågt pensionskapital i kombination med att utbetalningen ligger långt fram i tiden inte utgör hinder för skuldsanering. Däremot anser man generellt att ett stort pensionskapital i kombination med att utbetalningen ligger nära i tiden utgör hinder för skuldsanering (jfr RH 1999:112). Stöd för bedömningen i ett ackordsärende kan hämtas från rättspraxis vid skuldsanering. I vissa fall kan det finnas skäl att utreda om gäldenären behöver pensionsförsäkringen för att uppnå en skälig levnadsnivå på sin ålderdom. En grundlig genomgång av ovanstående frågor finns i SOU 2004:81, s. 177 ff. och 246 ff. I ett ackordsärende ska självfallet alltid en samlad bedömning av samtliga omständigheter ske. Om det anses olämpligt från allmän synpunkt att anta ett ackordserbudande om gäldenären får behålla pensionsförsäkringen bör det krävas att gäldenären ansöker om återköp av hela eller delar av försäkringen och använder beloppet för att betala borgenärerna.

Om gäldenären återköper en försäkring gör försäkringsbolaget ett preliminärskatteavdrag. Detta avdrag kan ibland vara för lågt. Som ett led i ackordsärendet ska därför kontrolleras att gäldenären betalar in rätt preliminär skatt på återköpt belopp. Skatteverket beräknar och beslutar om den preliminära skatten. Reglerna om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst ska tillämpas i vissa fall.

5.8 Övriga förutsättningar för ackord

5.8.1 Bokföring m.m.

Från och med den 1 januari 2006 gäller en ny aktiebolagslag (2005:551). Vissa ändringar har även beslutats i årsredovisningslagen (1995:1544), se prop 2005/06/116, Förenklade redovisningsregler. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2007. En viktig nyhet med stor praktisk betydelse berör undertecknandet av årsredovisningar och fastställelseintyg. Ett beslut om ändring av styrelses sammansättning eller av VD får fr.o.m. den 1 januari 2006 verkan tidigast från den tidpunkt då anmälan om ändringen kommit in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i det beslut som anmälan grundar sig på.

Är ackordssökande ett aktiebolag är det viktigt att kontrollera att årsredovisningar är upprättade och ingivna till Bolagsverket. Om så inte är fallet bör detta åtgärdas innan ackordsbeslut fattas. Den till årsredovisningen hörande revisionsberättelsen ger bl.a. information om hur bolagets förvaltning skötts samt om revisorn tillstyrkt (ren revisionsberättelse) eller avstyrkt (oren revisionsberättelse) fastställelse av balans- och resultaträkning, vinstdisposition samt ansvarsfrihet för styrelsen/verkställande direktören. En oren revisionsberättelse utgör en varningssignal.

Även sådana handels- och kommanditbolag där det bland delägarna finns en juridisk person har obligatorisk skyldighet att upprätta och till Bolagsverket sända in årsredovisning och revisionsberättelse.

Även i vissa andra fall föreligger skyldighet för handels- och kommanditbolag, ideella föreningar, enskilda näringsidkare m.fl. att upprätta och sända in årsredovisning.

Utförlig information om årsredovisningar m.m. fås hos Bolagsverket, bl.a. genom särskilda informationsblad och dess webbplats, www.bolagsverket.se.

Som ett absolut krav innan ackord kan medges är att ackordssökandens bokföring är i ordning.

5.8.2 Betalningsinställelse

En ackordsansökan bör normalt ha föregåtts av en betalningsinställelse. Betalningsinställelsen innebär i praktiken att gäldenären inte betalar sina gamla skulder men också att han inte drar på sig några nya skulder, dvs. han måste efter

betalningsinställelsen i princip betala kontant eller med den kortare kredit som kan anses vara förenlig med kontant betalning. Avsikten härmed är att frysa den situation som rådde vid tidpunkten för betalningsinställelsen. Den situationen utgör sedan utgångspunkt för förhandlingarna med borgenärerna. Betalningsinställelsen syftar också till att borgenärerna ska avhålla sig från exekutiva åtgärder som exempelvis konkursansökan under den tid som betalningsinställelsen administreras.

Det finns inga direkta lagbestämmelser som reglerar verkan av en betalningsinställelse. I 2 kap. 8 § konkurslagen stadgas dock att en gäldenär som har förklarat sig ställa in sina betalningar ska anses vara insolvent.

I praktiken leder betalningsinställelsen som regel till att gamla skatteskulder inte betalas medan däremot de löpande skatterna betalas. Med gamla skulder avses här sådana som uppkommit före betalningsinställelsen.

Från borgenärernas synpunkt är det angeläget att en ackordsframställning föregås av betalningsinställelse från gäldenärens sida. Skatteverket som borgenär underrättas ofta om betalningsinställelsen, i vart fall om det finns förfallna skatteskulder. Om en betalningsinställelse administreras av någon av ackordscentralerna underrättas alltid staten. Huruvida utebliven betalningsinställelse ska påverka bedömningen i ackordsärendet är beroende av i vilken utsträckning staten lidit ekonomisk skada.

Betalningsinställelse utgör under vissa förutsättningar sådan avvecklingsåtgärd som förhindrar uppkomsten av företrädaransvar enligt 12 kap. 6 § SBL.

5.8.3 Skatter och avgifter

Under ackordshandläggningen måste skatter och avgifter som hänför sig till tid efter ackordsansökan/betalningsinställelse redovisas och betalas löpande. Ackord ska normalt inte omfatta skönmässigt påförda skatter och avgifter. Perioder som tidigare inte redovisats eller blivit föremål för sköns-taxering oavsett om dessa är betalda eller inte ska därför åtgärdas innan ackordet kan godtas.

Om ackordet avser ett bolag som ingår i en koncern eller på annat sätt står nära andra bolag ska samtliga bolagens skatte- och avgiftsskulder vara reglerade efter ackordet. Även företrädarnas eventuella egna skatte- och avgiftsskulder ska betalas. Företrädarnas engagemang i andra juridiska personer bör utredas för att det inte ska förekomma oreglerade skatte- och avgiftsskulder för dessa bolag efter genomfört ackord.

6 Särskilt om vissa rättssubjekt

6.1 Juridiska personer

6.1.1 Allmänt

Det är i första hand juridiska personer med näringsverksamhet som kommer i fråga för ackordsförfarandet. Det saknar betydelse i vilken associationsform en näringsverksamhet bedrivs.

6.1.2 Ideella föreningar

Utgångspunkten för föreningar är att de ska behandlas på samma sätt som övriga ackordsgäldenärer.

Ideella föreningar utgör emellertid en heterogen grupp med många olikheter avseende bl.a. verksamhet, syfte, ekonomiska förutsättningar och storlek. Ideella föreningar kan grovt delas in i tre olika kategorier.

1. Ideell verksamhet utan ekonomisk vinning för medlemmarna, t.ex. intresse-, idrotts- och kulturföreningar. De flesta föreningar tillhör denna kategori.
2. Ideell verksamhet med ekonomisk vinning för medlemmarna, t.ex. fack- och hyresgästföreningar.
3. Ekonomisk verksamhet utan ekonomisk vinning för medlemmarna, t.ex. vissa hantverksföreningar.

En omständighet att beakta, jämfört med övrig näringsverksamhet, är att vissa föreningar delvis är skattebefriade. Att de trots detta ådragit sig skatteskulder kan vara en försvårande omständighet.

Jämfört med andra associationsformer har i vart fall de större föreningarna bättre möjligheter att finansiera sin verksamhet. Mot bakgrund av att det exekutiva utfallet oftast är mycket dåligt kan det i vissa fall räcka med en utsträckt betalningstid för att skapa möjlighet för betalning av skulderna till det allmänna.

Det är inte ovanligt att orsaken till att skatter m.m. inte har kunnat betalas är att det i ledningen för föreningen saknas kompetens att sköta de ekonomiska frågorna. Det är därför viktigt att ställa krav på erforderlig kompetens för föreningens fortsatta verksamhet för att kunna bifalla en ackordsansökan.

Om verksamheten helt eller delvis är finansierad med statliga eller kommunala bidrag bör föreningen i första hand hänvisas till den bidragsgivande myndigheten för att lösa sina ekonomiska problem. Vid prövningen av ansökan bör synpunkter inhämtas från berörda myndigheter.

Föreningar med betydande affärsmässiga inslag bör behandlas på samma sätt som övriga näringsidkare.

6.1.3 Dödsbon

Dödsboutredningar handhas i vissa fall av boutredningsman, som förordnas av tingsrätten. Denne ska söka åstadkomma uppgörelse med borgenärerna, om boet inte förslår till betalning av alla skulder. Om uppgörelse inte kan träffas ska konkursansökan inges. Om boet inte är avträtt till förvaltning av boutredningsman kan dödsbodelägarna själva ansöka om ackord.

Ackordsansökningar från dödsbon har blivit allt vanligare och får ses som en typ av avvecklingsackord. Samma utredning och bedömning bör ske av dessa ansökningar som beträffande övriga ansökningar. Det är särskilt viktigt att utreda hur tillgångarna värderats i bouppteckningen. Försäljningsvärdet kan många gånger vara större än det som tas upp i denna. Det är också viktigt att utreda de närmare omständigheterna bakom skatteskuldens uppkomst. Har den avlidne under den tid som skatteskulden uppkommit använt stora belopp till att köpa försäkringar med de efterlevande som förmånstagare kan det ifrågasättas om det är lämpligt från allmän synpunkt att medge ett ackord. Om utredningen visar att inga tveksamheter

föreligger bör ett ackord kunna medges. Om dödsboets förvaltning handhas av en boutredningsman kan detta innebära att ackordsförslaget blir till ekonomisk fördel för det allmänna, eftersom staten då slipper stå för de konkurskostnader som annars uppstår.

6.2 Fysiska personer

6.2.1 Allmänt

En utbredd möjlighet för fysiska personer att få ackord skulle kunna påverka den allmänna betalningsmoralen. Därför är restriktiviteten stor i dessa ärenden. Normalt bör fysiska personer i första hand hänvisas till nedsättning av fordran inom ramen för skuldsaneringsinstitutet, s.k. skuldsanering steg 1 (4-5 §§ skatteackordslagen). Den myndighet (Skatteverket eller KFM) som får in ansökan måste för den fortsatta handläggningen ta ställning till om ärendet avser ackord eller nedsättning av fordran.

En grundläggande förutsättning för att medge ackord till en fysisk person är att den erbjudna ackordslikviden är större än uppskattat utfall av exekutiva åtgärder, t.ex. utmätning av egendom eller lön.

I motsats till vad som gäller för en juridisk person kan fordringar mot en fysisk person göras gällande även efter en konkurs.

De fysiska personer som i första hand bör komma i fråga för ackord kan delas in i tre kategorier.

1. Fysisk person som hamnat i en obeståndssituation på grund av allvarlig sjukdom, handikapp eller svåra sociala förhållanden.

Under förutsättning att de omständigheter gäldenären åberopar är godtagbara och de krav som i övrigt ställs på ett ackord är uppfyllda, bör staten kunna motivera ett bifall (påverkan på betalningsmoralen bedöms i dessa fall vara mindre).

2. Fysisk person, som inte kan åberopa skäl enligt ovan och som oförvållat hamnat i en situation där han inte kan betala

sina skulder, erbjuder en avsevärd ackordslikvid, antingen nominellt eller procentuellt.

Om ackordsbeloppet är godtagbart, och de krav som i övrigt ställs på ett ackord är uppfyllda, bör staten kunna godta en uppgörelse om det ekonomiska utfallet för staten bedöms vara till stor ekonomisk fördel. För att kunna komma i fråga för ackord enligt denna punkt bör skulderna till staten normalt vara betydande.

3. Fysisk person som bedriver näring.

En fysisk person som bedriver enskild näringsverksamhet bör behandlas på samma sätt som juridiska personer som bedriver näring.

6.2.2 Skuldsanering (enligt gällande regler)

Allmänt

Den 1 juli 1994 trädde skuldsaneringslagen i kraft.

Innebörden av skuldsanering

Skuldsanering innebär att en person helt eller delvis befrias från betalningsansvaret för sina skulder. I regel fastställs en femårig avbetalningsplan för den del av skulden som inte efterges.

Skuldsaneringsärenden handläggs av KFM:s skuldsaneringsenheter. Alltsedan den 1 juli 1998 har KFM även ansvaret för hela borgenärsuppgiften vid skuldsanering.

Fysisk person

Skuldsanering får beviljas en fysisk person om han är på obestånd och så skuldsatt att han inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom en överskådlig tid, s.k. kvalificerad insolvens, och det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden att skuldsanering beviljas. Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas skuldernas ålder, omständigheterna vid deras tillkomst och de ansträngningar gäldenären gjort för att fullgöra sina förpliktelser och att själv nå en uppgörelse med borgenärerna.

Näringsidkare

En näringsidkare kan få skuldsanering bara om det föreligger särskilda skäl. Näringsverksamheten ska då vara av ringa omfattning och av enklare beskaffenhet.

Den principiella utgångspunkten är att en skuldsanering ska vara definitiv, dvs. när en skuldsanering har genomförts och gäldenären har fullgjort vad som åligger honom enligt beslutet ska han definitivt vara befriad från de skulder som omfattas av skuldsaneringen.

Den stora skillnaden mellan konkurs och skuldsanering för fysiska personer är att obetalda skulder kvarstår efter konkurs men de faller bort i den mån de omfattas av skuldsaneringen.

Med skuldsanering avses dels frivillig skuldsanering som fastställs av KFM, dels tvingande skuldsanering som beslutas av tingsrätten. Om förutsättningarna för skuldsanering enligt skuldsaneringslagen är uppfyllda kan gäldenären av staten beviljas nedsättning av fordran.

I första hand ska gäldenären själv försöka träffa en uppgörelse med sina borgenärer (steg 1, nedsättning av fordran). Misslyckas detta kan gäldenären hos KFM ansöka om frivillig skuldsanering (steg 2). Om inte heller detta lyckas kan frågan hänskjutas till tingsrätten som kan fatta beslut om tvingande skuldsanering (steg 3).

Steg 1

Gäldenären ska försöka att på egen hand träffa en uppgörelse med sina borgenärer om nedsättning av fordran. En sådan uppgörelse är bindande för borgenärerna.

Beslut om nedsättning av fordran på skatter och avgifter fattas av KFM om förutsättningarna för skuldsanering enligt skuldsaneringslagen är uppfyllda. Beslut om nedsättning av fordran får dock fattas endast om de övriga borgenärer som skuldsaneringen angår gör motsvarande eftergift.

Steg 2

Om gäldenären misslyckas med att träffa en uppgörelse med sina borgenärer kan han ansöka om skuldsanering. Om KFM bedömer att en ansökan om skuldsanering uppfyller förutsättningarna för skuldsanering enligt skuldsaneringslagen, beslutar KFM om inledande av skuldsanering.

Beslut om inledande av skuldsanering medför att fordringar som uppkommit före beslutet inte får verkställas, dvs. skuldsanering är ett hinder för utmätning.

Det är KFM som beslutar om förslag om frivillig skuldsanering ska godtas.

Steg 3

Om någon borgenär motsatt sig att gäldenären helt eller delvis befrias från ansvar för betalning av borgenärens fordran ankommer det på tingsrätten att fatta beslut. Ärendet överlämnas då av KFM till tingsrätten för prövning. Tingsrätten kan besluta om skuldsanering mot borgenärs vilja.

Beslut om skuldsanering som vunnit laga kraft medför att gäldenären befrias från ansvar för betalning av de skulder som omfattas av skuldsaneringen i den utsträckning som dessa sätts ned.

Beslut om skuldsanering kan under vissa omständigheter upphävas eller ändras av tingsrätten. Detta kan ske bl.a. om gäldenären lämnat oriktiga uppgifter, inte följer avbetalningsplanen eller om gäldenärens ekonomiska förhållanden väsentligt förbättras. Upphävs beslutet innebär det att de ursprungliga förpliktelserna blir gällande mot gäldenären med avräkning av de eventuella betalningar som gjorts.

Gäldenärens skyldigheter

Följa avbetalningsplanen

Gäldenären är skyldig att fullfölja den särskilt uppgjorda avbetalningsplanen. Av denna framgår det hur mycket varje borgenär ska erhålla samt när och hur betalning ska ske.

Om gäldenären brister i sina skyldigheter enligt planen kan skuldsaneringen hävas. Detta innebär i praktiken att gäldenären är befriad från sina skulder först när han fullgjort sina skyldigheter under den tid som betalningsplanen gäller. Det åligger varje borgenär att själv bevaka att han får betalt enligt planen och agera om gäldenären inte sköter betalningarna. En borgenär som inte får betalt enligt avbetalningsplanen kan ansöka hos KFM om verkställighet av sin fordran enligt planen.

Skatter och avgifter vid skuldsanering

Uppkommit före beslut om skuldsanering

Beslut om skuldsanering omfattar alla fordringar som uppkommit före beslut om att inleda skuldsanering (6 § skuldsaneringslagen). Skuldsaneringsbeslutet omfattar även de fordringar som inte var kända vid beslutet men som om de hade varit kända skulle ha ingått i beslutet (fordringarna blir därmed prekluderade).

Beslut om nedsättning av fordran (steg 1) bör omfatta gäldenärens samtliga skulder till staten vid tidpunkten för beslutet.

Inkomstskatt m.m.

Fordran på inkomstskatt anses ha uppkommit i vart fall när inkomståret har gått till ända. Det innebär att den inkomstskatt som belöper på det år under vilket skuldsaneringen inleds inte kommer att omfattas av skuldsanering (prop. 1993/94:123 s. 118). När skattefordringar av olika slag anses ha uppkommit behandlas i Handledning för skattebetalning, SKV 404, utg. 3, kapitel 24.4.3.

Twistiga fordringar

Twistiga fordringar omfattas inte av en skuldsanering. En fordran är twistig så fort gäldenären helt eller delvis bestrider den. Skattefordringar som grundar sig på skönstaxeringar talar starkt mot att bevilja skuldsanering. Det bör normalt krävas att gäldenären först ordnar upp sina mellanhavanden med Skatteverket innan skuldsaneringsförfarandet inleds. Skatteverket bör lämna uppgift till KFM om vilka fordringar som grundar sig på skönstaxeringar.

För att KFM ska kunna bevaka statens rätt behöver man uppgift om sådant som är av betydelse för prövningen av ärendet. Som exempel kan nämnas uppgift om skönstaxering, kända skulder som ännu inte är förfallna till betalning och ändrad beräkning av preliminär skatt som grundar sig på felaktiga uppgifter.

Snabbrestföring

Skatteverket bör snarast efter skattens förfallodag överlämna beloppet för indrivning (snabbrestföring). Belopp som inte förfallit till betalning anmäls till KFM. Om den slutliga skatten inte är känd till sin storlek får en uppskattning av eventuell ytterligare skatt att betala ("kvarskatt") göras och bevakas.

Fordran på skatt eller avgift som uppkommit efter beslut om skuldsanering ska redovisas och betalas i vanlig ordning.

Kvittning

Borgenärens rätt till kvittning regleras inte i skuldsaneringslagen. Civilrättsliga principer avgör om borgenären kan kvitta en fordran som omfattas av skuldsaneringen (motfordran) mot en fordran som gäldenären har på borgenären (huvudfordran) (prop. 1993/94:123 s. 140 f och s. 306). För kvittningsrätt enligt allmänna principer krävs att de fordringar som står mot varandra är förfallna till betalning vid kvittningstillfället. Här föreligger en skillnad i förhållande till konkurs och företagsrekonstruktion, där borgenären tillerkänts kvittningsrätt även om motfordringen inte förfallit till betalning

I rättsfallet NJA 1999 s. 248 har staten i ett skuldsaneringsärende ansetts ha kvittningsrätt för i skuldsaneringen ingående skattefordringar gentemot en gäldenärens fordran på överskjutande skatt, om utbetalningstidpunkten (frigörelsetiden) inträffat före det att betalningsplanen vunnit laga kraft. HD uttalade, att om det kan förutses att gäldenären kommer att få överskjutande skatt efter det att betalningsplanen har vunnit laga kraft får gäldenärens betalningsförmåga bedömas och betalningsplanen utformas med beaktande av den förväntade återbetalningen. Skattebeloppet kommer då alla borgenärer tillgodo. Om det däremot kan förutses att gäldenärens fordran på överskjutande skatt kommer att bli fastställd och en avräkning sker innan betalningsplanen vunnit laga kraft bör planen upprättas i enlighet därmed.

Skuldsaneringen innebär att rätten till ränta eller dröjsmålsavgift på en fordran som omfattas av skuldsaneringen bortfaller för tiden efter det att beslut om att inleda skuldsanering meddelades.

Preskription

Två år

Skatter som omfattas av skuldsanering preskriberas tidigast två år efter utgången av det kalenderår då beslutet om att inleda skuldsanering meddelats eller, om skuldsanering beslutats, då återstående skuldbelopp senast skulle ha betalats.

- - - - -

Förslag om frivillig skuldsanering får antas om förutsättningarna för skuldsanering enligt skuldsaneringslagen är uppfyllda. Vid bedömningen av om ett förslag om skuldsanering

kan antas ska myndigheten inte – som vid bedömningen av ackordsförslag – enbart se om det kan vara fördelaktigt för det allmänna att godta förslaget. Med en sådan grund för bedömningen skulle myndigheten, främst på grund av det företräde som genom införselinstitutet ges skattefordringar vid exekution i lön, i många fall tvingas avslå förslaget. Myndigheten ska i stället vara vidsynt vid bedömningen av om förutsättningarna för skuldsanering enligt myndighetens mening föreligger. Detta följer av att det är skuldsaneringslagens kriterier som ska tillämpas. Föreligger förutsättningar ska myndigheten godta förslaget.

För ytterligare information om skuldsanering och handläggning av sådana ärenden i olika steg hänvisas till Riktlinjer för handläggning av skuldsaneringsärende (Intranät 1999-04-20, dokument ID LEKN-5NKGZJ).

- - - - -

Om det av ansökan inte uttryckligen framgår om den avser ackord eller nedsättning av fordran (skuldsanering steg 1) kan en valsituation uppkomma för myndigheten. Vid en kvalitetsuppföljning under våren 2005 konstaterades att ansökningar från fysiska personer (ej näringsidkare) i avsevärd omfattning behandlats som ackordsärenden. För denna kategori har lagstiftaren valt att tillskapa ett särskilt förfarande genom införandet av skuldsaneringsinstitutet. Det mest ändamålsenliga är därför att sådana ansökningar i tveksamma fall behandlas som skuldsaneringsärenden. Har ansökan inkommit till Skatteverket ska ansökan därför överlämnas till KFM och sökanden underrättas om hur hans ansökan kommer att hanteras och upplysas om att han bör kontakta Skatteverket om han har några invändningar mot detta. Om det klart framgår att ansökan avser ett ackord ska den behandlas enligt de regler som gäller för ackord. Se avsnitt 6.2.1.

6.2.3 Nya skuldsaneringsbestämmelser

I prop. 2005/06:124 föreslår regeringen åtgärder för att göra skuldsaneringsförfarandet enklare och mer effektivt.

Förslagen genomförs i huvudsak i en ny skuldsaneringslag som ska ersätta den nuvarande skuldsaneringslagen från år

1994. Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Förslagen i huvudsak.

- Skuldsaneringsförfarandet koncentreras till KFM, vilken som första instans får pröva ansökan om skuldsanering och fatta beslut i ärendet även om en eller flera borgenärer motsätter sig en skuldsanering.
- KFM ska även pröva ärenden om upphävande eller ändring av ett skuldsaneringsbeslut.
- Den enskilde ska ha möjlighet att överklaga KFM:s beslut till tingsrätten.
- Kommunen ska fortfarande ha skyldighet att ge råd och anvisningar i budget- och skuldfrågor till skuldsatta personer och det klargörs att inom ramen för denna skyldighet ingår även att lämna råd och anvisningar under skuldsaneringsförfarandet och därefter.
- Konsumentverket ges ett ansvar för att stödja och ge vägledning för den budgetrådgivning som kommunerna ska svara för.
- Den gäldenär som vill ansöka om skuldsanering ska inte längre behöva göra ett eget försök att träffa en frivillig överenskommelse med sina borgenärer innan en ansökan om skuldsanering.
- I propositionen föreslås även ett förtydligande av under vilka förutsättningar Skatteverket ska få medge dispens för återköp av en pensionsförsäkring eller avslutande av ett pensionssparkonto genom en utbetalning i förtid i syfte att göra sådana tillgångar tillgängliga för borgenärerna.

7 Offentligt ackord

7.1 Allmänt

Bestämmelserna om offentligt ackord finns i företagsrekonstruktionslagen och konkurslagen. Vid prövning av frågan huruvida staten ska acceptera ackordsförslag ska samma regler tillämpas som vid underhandsackord, dvs. skatteackordslagens regler om att ackordsförslaget ska vara ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och inte olämpligt från allmän synpunkt.

7.2 Offentligt ackord under företagsrekonstruktion

7.2.1 Allmänt

Efter förmånsrättsreformen deltar staten i offentligt ackord vid företagsrekonstruktion på samma villkor som övriga oprioriterade borgenärer. KFM företräder, enligt 16 § indrivningslagen, staten som borgenär vid företagsrekonstruktion.

Offentligt ackord rör endast borgenärer vilkas fordringar saknar förmånsrätt. Offentligt ackord kan genomföras under medverkan av en majoritet av de oprioriterade borgenärerna. Eftersom sådant ackord kan påtvingas vissa borgenärer betecknas ackordsformen ibland också som tvångsackord. Offentligt ackord kommer till stånd efter en ackordsförhandling.

Det är viktigt att staten innan ställning tas till ackordsförslaget utreder möjligheterna att få betalt enligt reglerna om personligt betalningsansvar för bolagets företrädare. Se närmare om detta under avsnittet om företrädaransvar.

För närmare information om företagsrekonstruktion hänvisas till Trygge Hellners, Mikael Mellqvist: Lagen om företags-

rekonstruktion, En kommentar, 1997 och RSV: Konkurs, Företagsrekonstruktion & Ackord, 1998.

7.2.2 Samverkan mellan Skatteverket och KFM

En företagsrekonstruktion kan föregås av en betalningsinställelse och/eller kontakt från företaget. Det är viktigt att Skatteverket och KFM snabbt gör ett preliminärt ställningstagande. Om det redan då är uppenbart att staten inte kan medverka bör det meddelas företaget och staten bör vidta lämpliga åtgärder.

Beslut om företagsrekonstruktion fattas av tingsrätten utan att borgenärerna får möjlighet att yttra sig över ansökan. Tingsrätten skickar underrättelse om företagsrekonstruktionsbeslutet till KFM. KFM registrerar ett företagsrekonstruktionsärende i DiaRätt. Enligt 2 § skatteackordslagen är det Skatteverket som är behörigt att fatta beslut om att anta förslag om ackord men har möjlighet att uppdra åt KFM att fatta ett sådant beslut. KFM ska, när underrättelse om företagsrekonstruktionsbeslutet har kommit från tingsrätten, underrätta Skatteverket om beslutet. Skatteverket överför då normalt behörigheten att besluta om ackord till KFM.

Skatteverket och KFM ska snabbt utreda ärendet. Om det anses att förutsättningar för företagsrekonstruktion saknas ska KFM i tidigt skede begära hos tingsrätten att företagsrekonstruktionen ska upphöra.

KFM ska se till att Skatteverket får del av relevanta handlingar såsom rekonstruktionsplan m.m. Skatteverket bör bl.a. kontrollera att de uppgifter som rekonstruktören har fått av företaget och lagt till grund för rekonstruktionsplanen stämmer med uppgifter i deklarationer och skatteutredningar.

7.2.3 Skuldavstämning

Skatteverket ska senast inför borgenärssammanträdet utreda vilka skatter och avgifter som ska delta i en eventuell offentlig ackordsförhandling, dvs. som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion och kvarstår obetalda. Pågående skatte-

utredningar ska slutföras och beloppen fastställas. Skatteverket ska vidare bevaka att löpande skatter och avgifter avseende tiden efter företagsrekonstruktionsbeslutet redovisas och betalas. Detta är en komplicerad och tidskrävande arbetsuppgift.

7.2.4 Rekonstruktörens roll

Rekonstruktören ska undersöka företagets ekonomiska ställning. I samråd med företagsledningen ska rekonstruktören upprätta en plan hur syftet med företagsrekonstruktionen ska uppnås (rekonstruktionsplan). Denna ska tillställas rätten och borgenärerna.

Rekonstruktören ska inta en självständig, opartisk hållning och det är därför uteslutet att till rekonstruktör utse någon med anknytning till företaget, t.ex. en ägare, ställföreträdare eller revisor.

Ett beslut om företagsrekonstruktion innebär inte någon formell inskränkning i företagsledningens rådighet.

7.2.5 Borgenärssammanträde

Enligt 2 kap. 10 § lagen om företagsrekonstruktion ska borgenärssammanträdet normalt hållas inom tre veckor från företagsrekonstruktionsbeslutet. Det kan i vissa fall vara ändamålsenligt att företrädare för både KFM och Skatteverket är närvarande vid borgenärssammanträdet vid tingsrätten.

Vid borgenärssammanträdet ska borgenärerna bl.a. beredas tillfälle att uttala sig i frågan om företagsrekonstruktionen ska fortsätta. Rekonstruktören ska lägga fram ett preliminärt utkast till rekonstruktionsplan. Borgenärerna får möjlighet att uttala sig om riktigheten av uppgifter som gäldenärsföretaget har lämnat i sin ansökan eller annars lämna upplysningar som kan bidra till att uppdaga en situation där gäldenärsföretaget söker utnyttja företagsrekonstruktionen för syften som inte är avsedda.

7.2.6 Ackordsförhandling

En begäran om ackordsförhandling åtföljs av utförlig dokumentation om gäldenärsföretaget och ett ackordsförslag. Ackordsförslaget lämnas formellt av gäldenärsföretaget, men i praktiken är det rekonstruktören som i samråd med gäldenären upprättar förslaget.

Borgenärerna röstar om ackordsförslaget vid ackordssammanträdet. För antagandet av förslaget krävs en kvalificerad majoritet. Om statens fordran är så stor att erforderlig majoritet inte kan uppnås utan statens medverkan (staten har kontrollpost), finns möjlighet för staten att som villkor för godtagande kräva ändringar i ackordsförslaget. Ett offentligt ackord fastställs av rätten.

Går staten inte med på ett ackorderbjudande, ska staten så tidigt som möjligt och senast vid ackordssammanträdet informera om sin inställning i fråga om företrädaransvar.

Vid ackordsförhandlingen företräds staten som borgenär i regel av KFM, som redovisar statens inställning till ackordsförslaget och eventuellt företrädaransvar. Om förslaget accepteras kan beslutande myndighet lämna fullmakt för rekonstruktören att företräda staten och rösta för ackordsförslaget.

Det är viktigt att löpande samverkan sker mellan Skatteverket och KFM i varje företagsrekonstruktionsärende. Skatteverket har normalt värdefull information om gäldenärsföretaget som ska beaktas vid ackordsförhandlingen.

7.2.7 Ansökan om konkurs

Gör en borgenär ansökan om konkurs under det att företagsrekonstruktion pågår ska tingsrätten, om företaget begär det, förklara ansökningsen vilande. Staten är följaktligen inte förhindrad att under företagsrekonstruktion inge konkursansökan mot företaget.

Under företagsrekonstruktion gäller enligt huvudregeln förbud mot verkställighet enligt utsökningsbalken.

7.2.8 Förlängning

En företagsrekonstruktion får pågå under tre månader. Om tiden visar sig för kort kan den på begäran av företaget förlängas under högst tre månader. För en förlängning krävs särskilda skäl. Uppkommer fråga om förlängning därutöver krävs synnerliga skäl. Företagsrekonstruktion får längst pågå ett år, om inte ackordsförhandling har beslutats.

7.2.9 Hinder för fastställelse av offentligt ackord

Om staten motsätter sig ett ackordsförslag men erforderlig majoritet erhålls för förslaget finns ändå vissa möjligheter för staten att agera för att förhindra att rätten fastställer ackordet. Enligt 3 kap. 25 § 1 st lagen om företagsrekonstruktion får ett ackord inte fastställas om

1. ärendet inte handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,
2. ackordet inte ger borgenärerna lika rätt eller strider mot annat legalt villkor,
3. skälig anledning finns att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär eller att något annat svek ägt rum vid ackordet eller
4. ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Domstolen ska ex officio pröva om ackordet strider mot ovanstående punkter. Staten som borgenär bör göra domstolen uppmärksam på omständigheter som kan föranleda tillämpning av punkterna.

Även om ovannämnda punkter inte är tillämpliga, får rätten efter omständigheterna vägra att fastställa ackordet, om en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen har bestritt fastställelse på grund av att det inte finns betryggande säkerhet för ackordets fullgörande, att ackordet är till skada för borgenärerna eller att ackordet av någon annan särskild anledning inte bör medges (2 st. samma lag).

I förarbetena till 36 § ackordslagen som ersattes av 3 kap. 25 § lagen om företagsrekonstruktion anges bl.a. följande. ”Anled-

ning att vägra fastställelse (...) kan vidare t.ex. vara att det på grund av gäldenärens uppträdande i samband med ackordsförhandlingen är tveksamt om han kommer att lojalt verka för ackordets fullgörande eller att röst som avgetts av gäldenären närstående varit tungan på vågen för ackordets antagande. Ganska påtagliga skäl bör föreligga för att fastställelse skall vägras på grund av denna bestämmelse.” (Prop. 1970:136, s. 122). Se även Walin/Gregow, Ackordslagen, Norstedts 1972, s. 106 ff.

De skäl som anges i nyssnämnda förarbeten är endast exempel. Inget hindrar att staten som stöd för ett bestridande av fastställelse av ackordet åberopar de skäl som enligt skatteackordslagen gör ackordet olämpligt ur allmän synpunkt.

Om det framkommer omständigheter som gör att en gäldenär över huvud taget inte bör bli föremål för företagsrekonstruktion, t.ex. att någon verksamhet inte längre bedrivs (se RH 1998:79), bör ackord inte komma ifråga. Staten kan då motsätta sig att ackordet fastställs och begära att företagsrekonstruktionen upphör.

7.3 Offentligt ackord under konkurs

Offentligt ackord kan ingås under en konkurs. Ackordsförfaranden under konkurs är emellertid sällsynta. Bestämmelserna om ackord i konkurs finns i 12 kap. 3-28 §§ konkurslagen. Själva handläggningen av ackordsfrågan överensstämmer i allt väsentligt med vad som gäller enligt lagen om företagsrekonstruktion.

8 Handläggningen

8.1 Villkor vid underhandsackord

Allmänt

I likhet med andra borgenärer kan staten ställa upp villkor för sin medverkan vid underhandsackord. Sådana villkor ställs primärt för att tillvarata eller för att bevaka statens intressen, men kan även ställas i samtliga borgenärs intresse.

I möjligaste mån bör eftersträvas att villkoren för statens medverkan i ackordet ska ha blivit uppfyllda vid tidpunkten för ackordsbeslutet. Härigenom undviks dels det manuella bevakningsarbetet och dels onödigt arbete i det fall villkoren inte följs och ackordet förfaller.

Betalningsvillkor

I beslutet ska det anges hur betalningen ska ske. Som huvudregel gäller att betalningen sker i ett sammanhang och i nära anslutning till ackordsbeslutet. Betalning i ett flertal delposter kan undantagsvis accepteras. Ibland kan det förekomma att ackordsbetalningen är beroende av exempelvis att en del av medlen är bundna och inte kan disponeras förrän efter viss tid. Vid betalning i delposter bör i största möjliga utsträckning säkerhet för totalbeloppet lämnas. Som exempel på säkerhet kan nämnas borgen från tredje man. Vid ackord som avser en juridisk person ska företrädaransvaret ha analyserats och eventuell borgen från företrädaren bedömts. En betalningstid som överstiger ett år bör dock undvikas även om säkerheter erbjuds. En utökad betalningstid bör i normalfallet medföra en högre ackordslikvid.

Villkor i övrigt

Som angetts ovan bör eftersträvas att vissa villkor för ackordet är uppfyllda vid beslutstillfället. Om t.ex. medgivandet förutsätter utbyte av någon eller några företrädare eller revisorer bör detta ha genomförts före ackordsbeslutet. En tillträdande person kan dock i vissa fall ha som krav att ackord medges för att vederbörande ska tillträda. För att inte hamna i en låst förhandlingsposition kan således även denna typ av villkor undantagsvis tas med i ackordsbeslutet.

Det bör också vara utrett om det finns beskattningsbeslut som ackordssökanden har för avsikt att överklaga eller som är föremål för prövning. Eventuella oklara beskattningsfrågor ska ha redovisats av sökanden. Vid utredning i ärenden som gäller näringsidkare bör detta också genomgåas med näringsidkarens revisor. Ett ackordsbeslut ska normalt inte ersätta den skatterättsliga prövningen. Pågående skatteprocesser och eventuella anstånd bör i normalfallet utesluta ett ackord. Skälet härtill är att det normalt inte får förekomma skuldposter eller uppgifter vars riktighet ifrågasatts av sökanden. Om sökanden återkallar pågående skattemål kan ackordet prövas och eventuellt bifallas. Samma villkor kan även omfatta övriga beslut som hänför sig till tid före ackordsbeslutet.

I beslutet bör det också framgå att ackordet förfaller om det lämnats en oriktig uppgift av väsentlig betydelse och som legat till grund för beslutet.

Återbetalningsspärr

En återbetalningsspärr innebär normalt att inget belopp som hänför sig till tid före ackordsbeslutet återbetalas så länge något genom ackordsbeslutet nedsatt belopp återstår.

Vid återbetalning i skattekantomiljö kommer nedsättningar att registreras på den skattskyldiges skattekonto. I den mån vederbörande har andra tillräckligt stora debiteringar den månad när nedsättningen registreras på skattekontot, och inte gör någon egen inbetalning, kommer det inte att uppkomma något överskott och därmed inte heller något belopp att återbetala. När det gäller näringsidkare kan detta förhållande ofta komma att uppstå. Återbetalningsklausulen kommer därmed inte att få avsedd verkan. Genom att i största möjliga utsträckningen utreda oklara skattefrågor före beslut om ackord bör inte återbetalningar bli särskilt vanliga.

Återbetalningsklausulen kommer därmed inte att få stor praktisk betydelse.

I det fall som det föreligger utredningsmässiga svårigheter att bedöma om återbetalning kommer att ske till gäldenären, kan det i beslutet villkoras att om återbetalning sker i framtiden, gäldenären ska betala motsvarande belopp till staten.

Villkor i ackordsbeslutet i form av återbetalningsspärr bör användas endast för perioder som avser tid före beslutet alternativt endast kända restitutioner inom en snar framtid.

8.2 Utformningen av beslut om underhandsackord m.m.

Det ska av beslutet klart framgå vem som är ackordsgäldenär med uppgift om organisations- eller personnummer. En kort beskrivning av vad som anförts i ansökan och andra relevanta omständigheter som kommit fram i ärendet bör framgå av beslutet. Vid bifall ska anges exakt vilka skulder som ingår i ackordet. Vid avslag räcker det med en totalsumma. Vidare ska framgå vilket belopp som ska betalas, när det ska betalas och till vilket konto. Vid avslag ska det av beslutet klart framgå skälen för avslag.

Av bilaga 3 (bifall) och 4 (avslag) framgår hur beslutet kan disponeras och vad det ska innehålla.

8.3 Beslut vid offentligt ackord

Vid offentligt ackord meddelas statens inställning antingen skriftligt i förväg eller muntligt vid ackordssammanträde. Beslut om offentligt ackord fattas av tingsrätt.

Staten ska på samma sätt som vid underhandsackord kunna redogöra för bakgrunden till sitt beslut att anta eller bestrida ackordsförslaget. Detta kan ske genom att ett särskilt beslut upprättas eller genom ett PM med redogörelse för grunderna för statens ställningstagande.

8.4 Registrering av beslut m.m.

I de fall då ackord beviljats måste beslutet registreras i skattesystemen eller KFM:s databas. Hur detta ska gå till framgår av de arbetsrutiner som finns. Principiellt gäller följande. Har beslut fattats av Skatteverket är det Skatteverket som ser till att beslutet registreras och det är till Skatteverket som betalning av ackordslikviden ska ske. Har beslutet fattats av KFM är det KFM som ser till att beslutet registreras och all betalning ska ske dit.

Syftet med ackordet är att det inte ska återstå några skulder till staten sedan beslutet fattats av myndigheten och fullföljts av sökanden. Inbetalning av ackordslikviden ska alltid hållas utanför skattekontosystemet vid betalning till Skatteverket. Vid betalning till KFM ska alla skulder som omfattas av ackordet vara restförda eller bli restförda inom en snar framtid. KFM hanterar skulder som återstår efter ett beviljat ackord som ett särskilt medelslag. All betalning krediteras på detta särskilda medelslag.

Angående registreringarna – se vidare arbetsrutinen för Skatteverket (SADN-5TY7PT) den 21 januari 1999 resp. för KFM handboken HEX REX 32:2 och 32:2A.

9 Sekretess

9.1 Allmänt

Ärenden rörande ackord får anses ingå i begreppet ”kravverksamhet” (se s. 89 ”Offentligt eller hemligt” RSV 148 utgåva 3). För uppgifter i Skatteverkets egen kravverksamhet råder ingen skattesekretess. Ackordsärenden kan inte hänföras till verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt (9 kap. 1 § SekrL). Inom exekutionsväsendet råder en presumtion för sekretess för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden i mål eller ärenden angående exekutiv verksamhet (9 kap. 19 § SekrL).

Arbete med ackordsärenden anses inte bedrivas på sådant sätt att verksamheten kan anses utgöra en från övriga skatteverksamheten så självständig verksamhetsgren att sekretess skulle råda. Sekretess kan därför inte anses råda mellan verksamheterna. Om en uppgift som omfattas av sekretess behövs i en ackordsutredning så kan den normalt hämtas in från den egna verksamheten. Däremot kan uppgiften inte utan vidare användas på ett sådant sätt att den kommer till tredje mans kännedom. Uppgiften förlorar inte automatiskt sin skattesekretess bara för att den ”överlämnas” till ackordsärendet.

Om sekretesskyddad uppgift överlämnas från annan myndighet är handlingen inkommen och blir därigenom allmän handling. Tillförs handlingen ett ärende hos Skatteverket i vilken någon sekretess inte råder blir även den offentlig. Under handläggningen av ett ackordsärende bör även ur sekretesshänseende ett övervägande av vilka handlingar som tillförs ärendet alltid göras, så att endast de för beslutet väsentliga uppgifterna tas in.

Om någon utomstående ber att få del av uppgifter och/eller handlingar i Skatteverkets ackordsakt ska alltid en prövning göras om uppgiften/handlingen får lämnas ut.

9.2 Begränsning av partsinsyn

Sekretess hindrar inte att ackordssökanden i ett ärende hos Skatteverket tar del av handling eller annat material i ärendet, 14 kap. 5 § SekrL. Handling eller annan uppgift får enligt nämnda lagrum emellertid inte lämnas ut, i den mån det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift/material inte röjs. I sådant fall ska myndigheten på annat sätt lämna sökanden uppgift om vad materialet innehåller, i den mån det behövs för att sökanden ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan det skadar det intresse som sekretessen ska skydda.

9.3 Skatteverkets uppgiftslämnande till KFM i ackordsutredningar

KFM:s hantering av ackordsärenden får anses ingå i KFM:s indrivningsverksamhet. KFM:s indrivningsverksamhet ligger så nära Skatteverkets verksamhet att de uppgifter som behövs för indrivningsverksamheten normalt kan lämnas från Skatteverket.

Sekretessbelagda uppgifter hos Skatteverket kan vara av väsentlig betydelse för en ackordsutredning. Om Skatteverket har uppgifter om gäldenärens ekonomiska förhållanden som kan antas vara av betydelse för indrivning, ska KFM under rättas om detta (7 § IF). Då uppgiftsskyldigheten för Skatteverket följer av förordning hindrar inte sekretessreglerna att uppgifterna lämnas ut till KFM (14 kap. 1 § SekrL). Uppgiftslämnandet får inte vara generellt utan måste prövas i det enskilda fallet och avse uppgifter om sökandes ekonomiska förhållanden som kan antas vara av betydelse.

Om andra sekretessbelagda uppgifter än uppgifter om ekonomiska förhållanden får lämnas ut, ska prövas med utgångspunkt i generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL.

Generalklausulen medger att sekretessbelagda uppgifter lämnas till annan myndighet (eller självständig verksamhetsgren), om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

I varje enskilt fall måste Skatteverket göra en prövning innan uppgiften lämnas ut. Generalklausulen ska tillämpas restriktivt.

14 kap. 3 § SekrL är subsidiär till 14 kap. 1 §. Det innebär bl.a. att om 1 § är tillämplig kan inte 3 § samtidigt vara tillämplig.

10 Samverkan mellan Skatteverket och KFM

10.1 Allmänt

Av 2 § skatteackordslagen framgår att det är Skatteverket som fattar beslut om ackord men att Skatteverket får uppdra åt en KFM att fatta beslut om att anta förslag om ackord.

Tidpunkt m.m.

Bedömningen av vilken myndighet som är lämpligast att handlägga ärendet bör göras vid tidpunkten för ackordsansökan. Av avgörande betydelse bör vara vilken myndighet som har den bästa kunskapen om gäldenärens förhållande vid tidpunkten för ackordsansökan.

Skatteverket bör uppdra åt KFM att svara för prövningen när det är lämpligt i det enskilda fallet. Restföring av en gäldenär är en omständighet som talar för att det föreligger förutsättningar för att KFM har den bästa kunskapen om gäldenären.

Presumtionsregel

Mot bakgrund av vad som ovan bör i normalfallet Skatteverket uppdra åt KFM att fatta beslut om ackord om gäldenären vid tidpunkten för ansökan är restförd.

Undantag från presumtionsregeln

Undantag från presumtionsregeln, restföringstidpunkten, kan vara t.ex. när gäldenären är restförd för skulder som inte föranleder en gäldenärsutredning eller att den inte är påbörjad eller i de fall då Skatteverket besitter särskild information om den skattskyldige i anledning av en genomförd eller pågående skatterevision eller skatteprocess.

Om Skatteverket beslutar om undantag från presumtionsregeln bör detta särskilt kunna motiveras i samband med uppföljning av verksamheten. KFM bör under vissa förutsättningar vara

beslutsmyndighet trots att sökanden inte är restförd. Sådana fall kan t.ex. vara att sökanden är känd av KFM från verkställighet i enskilda mål eller att KFM har kännedom om gäldenären på annat sätt.

Pågår företagsrekonstruktion när ackordsfrågan aktualiseras bör staten företräddas av KFM även om sökanden inte är restförd. Skälet är att KFM redan företräder staten som borgenär i företagsrekonstruktionen och att onödigt dubbelarbete härigenom undviks.

10.2 Utredning hos Skatteverket

Innan ackord medges ska Skatteverket utreda vilka uppgifter om gäldenären som finns hos Skatteverket och som kan vara av betydelse i ackordsfrågan. Utredningen ska omfatta t.ex. eventuella nya skulder som inte aktualiserats i ackordsärendet, pågående skatterevisioner och andra skatteutredningar, huruvida gäldenären fullgjort sin deklarationsskyldighet, eventuella brottsanmälningar och andra omständigheter som kan påverka frågan om ett ackord är olämpligt ur allmän synpunkt. Även delägare, styrelseledamöter i juridiska personer och övriga bolag i eventuella koncerner ska utredas på motsvarande sätt. Utredningen ska dokumenteras och biläggas akten. I de fall KFM beslutar i ärendet ska Skatteverket innan sitt yttrande till KFM regelmässigt göra motsvarande utredning. Hjälpreda/checklista att använda vid Skatteverkets utredning bifogas denna handledning.

10.3 Överlämnande för indrivning m.m.

Om en ackordsansökan inkommer bör Skatteverket ta ställning till om skulderna ska snabbrestföras, alternativt att anstånd eller höjd restföringsgräns ska beslutas.

Om Skatteverket överlämnat beslutanderätten i ärendet till KFM är principen att alla skattefordringar som ingår i ackordsbeslutet måste vara restförda för att KFM ska kunna vidta åtgärder med anledning av ackordsbeslutet. Har förfallodagen passerats kan skatterna snabbrestföras.

Både vid snabbrestföring och ordinarie restföring måste skuldbeloppet markeras om inte restföringen ska medföra att kreditupplysningsföretagen meddelas och att gäldenären aviseras en betalningsuppsmaning från KFM. Denna registrering måste göras av KFM innan restföringen när det gäller skattekontoskulder och av Skatteverkets huvudkontor när det gäller övriga skulder. Förfaringssättet beskrivs närmare i HEX-REX INS 33:1-3 och i handledningen för skattebetalning (kapitel 23.2.3.1 Situationer när snabbrestföring kan ske, underrubriken Ackord).

Om ackordsärendet ska handläggas av Skatteverket och det finns skäl som talar för att ackord kommer att medges, bör Skatteverket avvakta med att begära indrivning enligt 20 kap 1 § SBL om det inte finns tillräckliga skäl att medge anstånd enligt 17 kap. 7 § SBL. Om Skatteverket avvaktar med att överlämna ärendet för indrivning kommer gäldenären att debiteras hög kostnadsränta enligt 19 kap. 8 § SBL. Räntan kan dock sättas ned med stöd av 19 kap. 11 § SBL.

Skatteverket har i en skrivelse den 18 april 2006 (dnr 131 121160-06/111) bedömt att ett beslut om att inleda en företagsrekonstruktion i sig inte utgör sådana särskilda skäl som fordras för att Skatteverket ska kunna avvakta med att överlämna en obetald skattefordran till KFM för indrivning.

11 Beskattningsfrågor

Skattemässiga konsekvenser av ackord

Ackordsvinst, dvs. den vinst som ackordsgäldenären får genom att hans skulder till borgenären definitivt faller bort, är inte skattepliktig (se bl.a. RÅ 1929 Fi 2032). En förutsättning är att den som erhåller ackord verkligen varit på obestånd. Ackordsgäldenärens rätt till avdrag för underskott kan däremot begränsas om ackord medgetts.

Eftersom något vederlag inte erhålls vid ackord så är fordran som efterskänks genom ackordet, enligt Skatteverkets bedömning, inte att anse som avyttrad.

Avgränsningen av inkomstslaget näringsverksamhet mot inkomstslaget kapital framgår för enskilda näringsidkare i huvudsak av bestämmelserna i 13 kap. 6-8 §§ IL.

För juridiska personer räknas inkomster och utgifter på grund av innehav av tillgångar och skulder eller i form av kapitalvinster och kapitalförluster till inkomstslaget näringsverksamhet, även om inkomsterna eller utgifterna inte ingår i en näringsverksamhet. Vad som avses med kapitalvinst och kapitalförlust framgår av 25 kap. IL.

Om ackord erhålls på t.ex. en kundfordran är en sådan förlust avdragsgill, då kundfordringar uppräknas i 13 kap. 7 § IL resp. ingår i uppräknningen i 25 kap. 3 § IL. Däremot ingår lånefordringar inte i uppräkningarna i 13 kap. 7 § IL resp. 25 kap. 3 § IL. Sådana fordringar redovisas enligt kapitalvinstreglerna. För att kapitalvinstreglerna ska kunna tillämpas krävs en avyttring. Eftersom någon avyttring inte skett kan avdrag inte medges för en förlust på en lånefordran.

För ytterligare information om ackord vid inkomstbeskattningen hänvisas till Skatteverkets Handledning för beskattning av inkomst och förmögenhet m.m. (SKV 336), del 3, särskilt avsnitten 7.7 och 21.

Vad gäller avdragsrätten för moms vid ackord hänvisas till Skatteverkets Handledning för mervärdesskatt (SKV 553), särskilt avsnitt 41.

Av intresse i ackordssammanhang är även Skatteverkets skrivelse (CLAE-6HPJYC) den 8 november 2005, dnr 131 478187-05/111, Förluster på fordringar på eget bolag vid konkurs.

12 Bilagor

Bilaga 1 - Checklista Ackord

Bilaga 2 – Checklista Registerkontroller

Bilaga 3 – Beslut (Bifall)

Bilaga 4 – Beslut (Avslag)

12.1 Bilaga 1 – Checklista Ackord

[illegible]

12.2 Bilaga 2 – Checklista Registerkontroller

Checklista för Skatteverkets utredning i ärenden om ackord, företagsrekonstruktion och betalningsinställelse

[illegible]

e-Skattekonto	Moms	☐	
	Arbetsgivaravgifter m.m.	☐	
	F-/SA-skatt	☐	
	Slutlig skatt	☐	
	Förseningsavgift	☐	
	Skattetillägg	☐	
	Anstånd	☐	
Moms/AG (Magi)	<u>Verktyg/ärendeöversikt</u>	☐	
	Pågående utredningar, tjänsteanteckningar m.m.		
	<u>Sammanställning ag/flera momsperioder</u>	☐	
	Fullgjord deklarationsskyldighet		
	<u>Arbetsyta skattskyldighetsnivå</u>	☐	
	Pågående borgenärsutredningar		
CT 931		☐	
INIT		☐	
Diariet	Remisser om serveringstillstånd	☐	
	Återkallelse av F-skatt	☐	
	Borgenärsutredningar m.m. resp. företrädaransvar och debiteringsåtgärder	☐	
	Anstånd	☐	
	Omprövningar	☐	
	Överklaganden	☐	

	Brottsanmälningar	☐	
	Revision	☐	
	Övrigt av intresse	☐	
Svenska Aktiebolag	Revisorskommentarer angående likvidationsplikt, kontrollbalansräkning, betalning av skatter etc.	☐	
CT 155 alt. SkattLT	Kontrolluppgifter Tillgångar Skulder	☐	
CT 914	Fastighetsinnehav Ägarförändringar	☐	
CT 044	Fullgjord deklarationsskyldighet	☐	
Bilregistret	Fordonsinnehav Ägarförändringar	☐ ☐	
Basregistret Revisions- registret	Pågående/avslutade revisioner	☐	
Övriga register av intresse		☐	

12.3 Bilaga 3 – Beslut (Bifall)

Exempel på beslut/beslutsinnehåll.

Sökande

Namn, orgnr/pnr, adress

Saken

Ansökan om ackord enligt 3 § lagen (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m.

Beslut

Skatteverket/Kronofogdemyndigheten beslutar att bifalla ansökan.

Bakgrund och omständigheter

Här anges i löpande text:

Ansökan och de omständigheter som sökande åberopar till stöd för ansökan.

Specifikation av skulden. Till skillnad från ett avslagsbeslut är det vid bifall viktigt att skulderna noggrant specificeras. Till exempel: Underskottet på skattekontot vid avstämningen den 4 mars 2006 om 101 231 kr. Om skulderna är restförda anges även skuldknummer i kronofogdemyndighetens databas.

Ackordsförslaget.

Finansiering av ackordslikviden.

Uppgift om ev. samråd mellan Skatteverket och kronofogdemyndigheten.

Skäl m.m.

Skatteverket/Kronofogdemyndigheten finner att det erbjudna ackordet är ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och att det inte framstår som olämpligt från allmän synpunkt att anta ackordsförslaget.

Som villkor för ackordet gäller att ackordslikviden om xx kr senast xxxx-xx-xx betalas till Skatteverkets/kronofogdemyndighetens plusgirokonto xxxxxx-x.

Ackordet förfaller om det i ärendet lämnats oriktig uppgift av väsentlig betydelse och som legat till grund för ackordet.

Detta beslut kan enligt 6 § lagen om ackord rörande statliga fordringar m.m. inte överklagas.

Underskrift
N N

Underskrift
P P

12.4 Bilaga 4 – Beslut (Avslag)

Exempel på beslut/beslutsinnehåll.

Sökande

Namn, orgnr/pnr, adress

Saken

Ansökan om ackord enligt 3 § lagen (1993:892) om ackord rörande statliga fordringar m.m.

Beslut

Skatteverket/Kronofogdemyndigheten beslutar att avslå ansökan.

Bakgrund och omständigheter

Här anges i löpande text:

Ansökan och de omständigheter som sökande åberopar till stöd för ansökan.

Skulduppgift(behöver inte specificeras).

Ackordsförslaget.

Finansiering av ackordslikviden.

Uppgift om ev. samråd mellan Skatteverket och kronofogdemyndigheten.

Skäl m.m.

Enligt 3 § 1 st lagen om ackord får förslag om ackord antas om det kan anses fördelaktigt för staten och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Enligt lagrummets andra stycket får ett ackordsförslag antas endast om övriga borgenärer som ackordet angår godkänner det. (Detta stycket tas med i förekommande fall)

Av skälen bör vidare framgå följande:

Huruvida ackordsförslaget är ekonomiskt fördelaktigt eller ej.

Om förslaget inte bedöms som ekonomiskt fördelaktigt är det en fristående avslagsgrund. Om det i utredningen framkommit omständigheter som talar mot ett ackord från allmän synpunkt kan det ändå vara en fördel att ta med dessa omständigheter för att undvika en ny ansökan med förhöjt bud.

De omständigheter som bedöms tala mot ackordet.

Detta beslut kan enligt 6 § lagen om ackord rörande statliga fordringar m.m. inte överklagas.

Underskrift
N N

Underskrift
P P